ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1381

6 динара

16.6.1978. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXIX

Ripley Веровали или не!

ЏОРЏ ДИЛМЕН

из Ридинга (САД) носилац црног појаса у каратеу, рвао се 20 минута с једним медведом тешким 170 килограма и савладао га.

КРИПЛ КРИК

Градић у Колораду, био је разорен потпуно 1896. године: огроман пожар прво је уништио источну половину града, а три дана касније у пламену је нестала и западна.

Ове КОРИЦЕ ЗА КЊИГУ

од бронзе израђене су у Ирској пре више од 1000 година.

МАРИ ДРЕСЛЕР

била је једна од ретких звезда немог филма која је у звучном филму постигла још веће успехе.

СЛАНИ БРЕГОВИ

крај великог сланог језера (Туз-Чели) у Турској, који настају гомилањем соли, изгледају као прави ледени брегови.

ПИТАЊЕ:

Можете ли да распоредите бројеве 1,2,4,8, 16,32,64,128 и 256 тако да кад се у било ком правцу помноже резултат буде 4096?

ОДГОВОР:

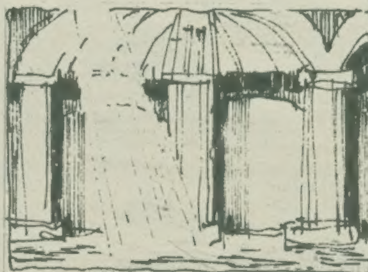
32	1	128
64	16	4
2	256	8

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● група совјетских хемичара успела је да издвоји протеин из памука. Слични експерименти већ су вршени у многим земљама, али ово је први пут да се добио протеин у чистом облику. Совјетски научници одобрили су производњу хлеба, колача и другог теста на бази протеина добијених из памука.

● на полуострву Мангишлак, на Каспијском језеру, откривена је недавно подземна џамија чија се старост процењује на осам до десет векова. Пећинска џамија има четири стуба, исклесана у стени, с капителима необичних облика. У средини свода облика куполе која подсећа на јурту (шатор азијских номада) начињен је отвор кроз који дневна светлост продире у храм.

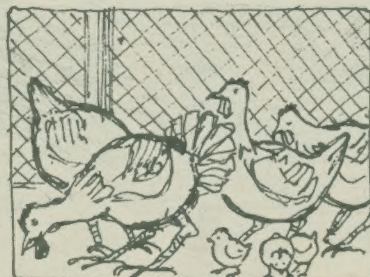

● у Јапану је израђен план за фабрику за добијање водоника из морске воде. Морска вода биће разлагана на водоник и кисеоник путем електролизе. Фабрика ће производити 600 тона водоника и 4.800 тона кисеоника за двадесет четири часа. За свој рад фабрика ће користити сунчеву енергију.

● на острву Јави живе мајмуни који се хране шкољкама, пужевима, рачићима и другим ситним становницима мора. Ови мајмуни храбро скачу у воду и роне да би дошли до своје омиљене хране.

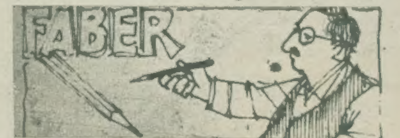
● и пилићи могу да оболе од бронхитиса и грипа. Због тога су на једном имању за гајење живине у московској области пронашли метод за стварање здраве микроклиме за кокошке. За ово се користе ултраљубичасти зраци, односно одговарајуће кварц-лампе чије зрачење убија вирусе и бактерије у ваздуху.

● овогодишње трке псећих запрега на Аљасци трајале су две седмице и завршене су драматичним финишом. Растојање од

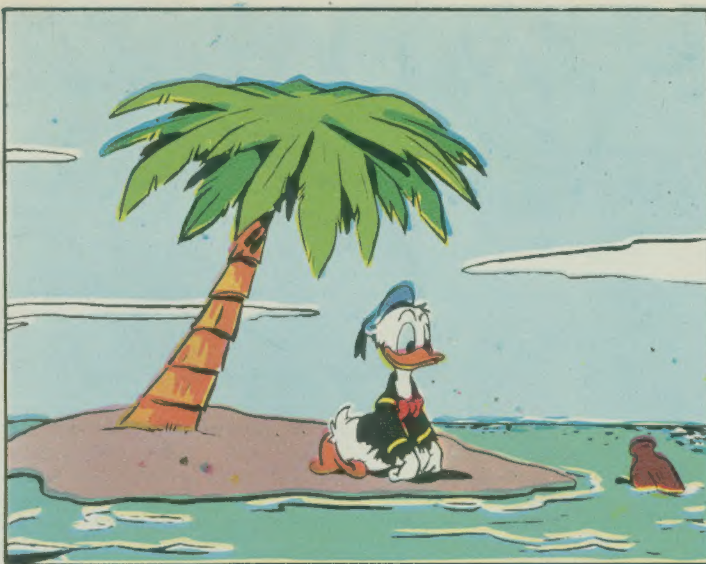
Анкорица до Ном-Санда, које износи 1.700 километара, најбрже од свих превалио је Ричард Меки — за 14 дана, 18 часова, 52 минута и 24 секунде. Прошлогодишњег шампиона Рика Свенсона нови рекордер надмашио је за — један секунд.

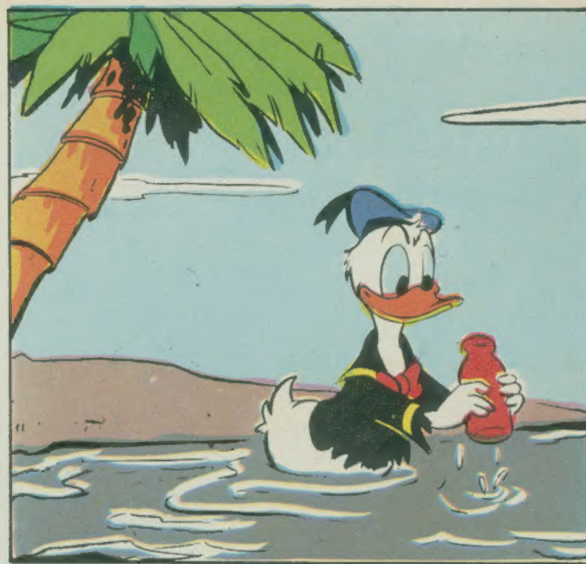
● прву фабрику оловака на свету подигли су 1761. године у Немачкој индустријалци чије је презиме било Фабер.

Walt Disney

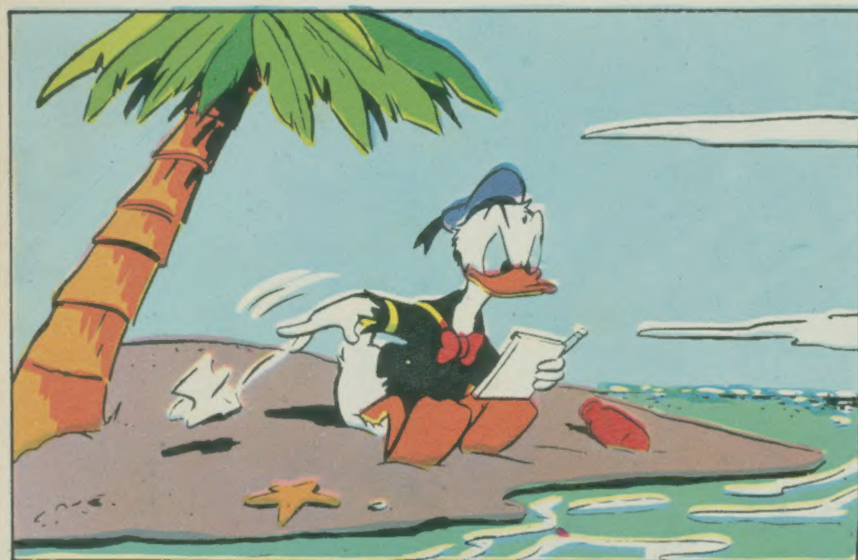
ПАЈА ПАТАК

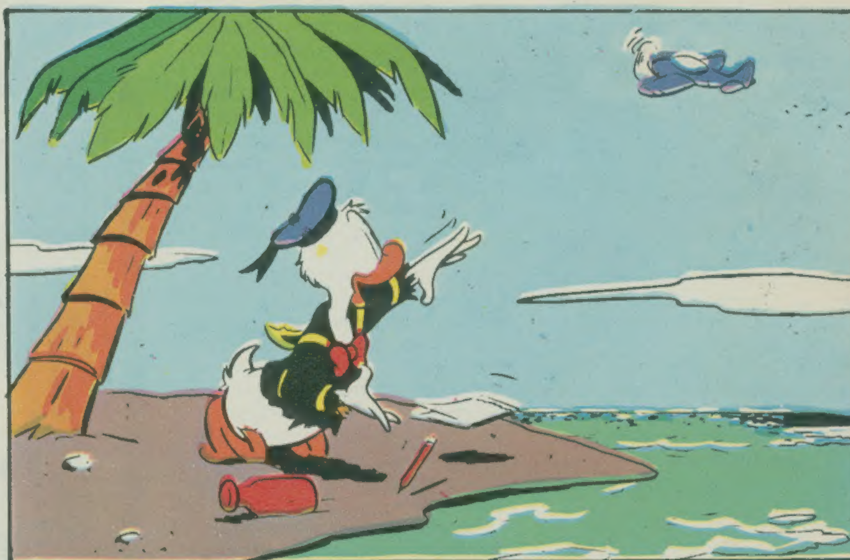

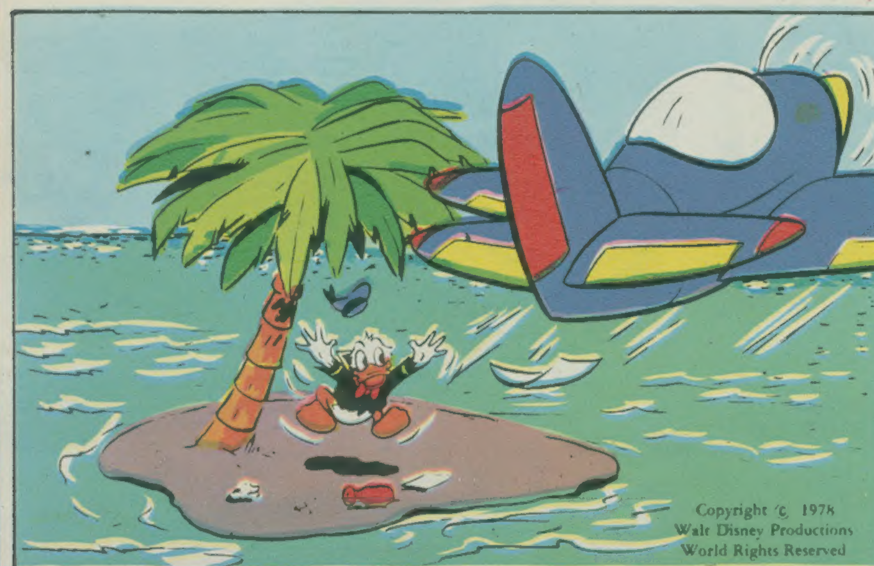

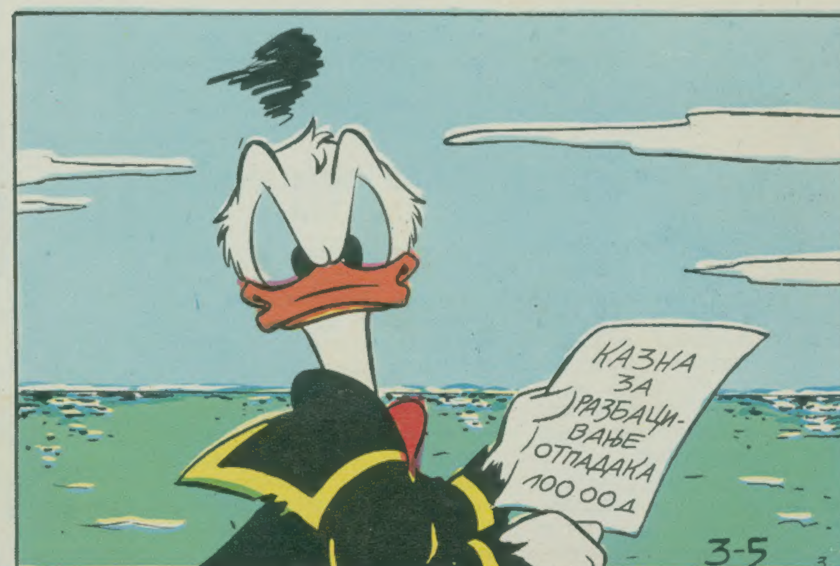

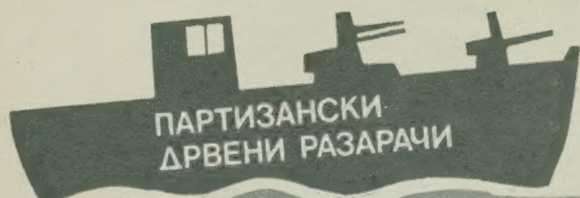

„СРЕЋКО" НИ ИМАО СРЕ

У ЗАКЛОНИМА НА ОБАЛИ БОРЦИ СУ НЕСТРПЉИВО ЧЕКАЛИ ДА КУЦНЕ ЧАС НАПАДА. ТАДА СЕ ДОГОДИЛО НЕШТО НЕПРЕДВИЂЕНО.

Двадесет седмог августа 1944. пред поноћ из ријечке луке испловио је метални моторни брод „Феличе" („феличе" на италијанском значи „срећко") од 120 тона носивости. Био је то један од оних италијанских бродова које су Немци једноставно запленили да би употпунили своју транспортну флоту на Јадрану.

„Феличе" је био наоружан тешким митраљезом од 20 мм „бреда" и пушкомитраљезом. Сем посаде од два немачка официра и осам подофицира, на броду је те ноћи било шарено друштво какво се тих бурних ратних дана ретко виђало на Јадрану: неколико усташа и артистичка трупа од седам мушкараца и четири жене. Артисти су обилазили немачке јединице дуж обале и својом сумњивом уметношћу покушавали да им олакшају тежак живот пун свакодневних опасности, да их на час отргну од све чешћих мисли на све ближи пораз.

У штиви „Феличеа" налазило се 55 тона намирница за немачке јединице дуж јадранске обале: брашно, сланина, кекс, месне и рибље конзерве, кобасице, сир, маргарин.

Командант брода, виши морнарички инспектор Вернер Ошац имао је наређење да плови само ноћу. Партизани су на мору постали већ толико снажни, толико вешти у изненадним нападима да се мањи транспортни бродови нису усуђивали да плове дању сем ако су били у конвоју под заштитом ратних бродова.

НЕСТАО ЈЕ

„Феличе" је прве ноћи имао среће и у зору је бацио сидро у Сењу, добро утврђеном немачком упоришту где није постојала опасност да га нападну морнари с црвеним петокракама.

Командант Ошац дао је посади „вољно" до вечере. На броду су остали само стражари. Артисти су прошетали по Сењу, одржали своју представу и потом се вратили на брод. Касно увече „Феличе" је дигао сидро и запловио дуж обале према југоистоку.

Узалуд су команданти немачких јединица у Далмацији очекивали брод с провијантом и артистима. Етером су полетела узбуђена питања и збуњени одговори:

— Где је „Феличе"? Хитно шаљите намирнице!

— „Феличе" је нестао! Последњи пут је виђен кад је излазио из сењске луке!

Немци нису знали да су партизански обавештајци 29. августа у осам часова изјутра јавили Штабу II поморског обалског сектора на Дугом отоку:

— Јутрос после свануће у увалу Каблинац, на Исту, упловио је немачки транспортни брод. Везао се у четворовезу: сидро по прамцу и два конопа по крми!

У Штабу су знали зашто се брод укотвио уували: из страха пред нападом нашао је скровиште у којем намерава да предани, па да по мраку настави пут.

У извештају Штабу Морнарице НОВЈ Штаб II сектора описано је како је испланиран напад на „Феличе":

„С обзиром на однос наоружања наших бродова према непријатељском, као, и због избјегавања сувишног оштећивања бродова, одлучено је да се препад изврши комбинованом акцијом поморске пјешадије и пловних јединица. Главни момент у нападу имало је да одигра изненађење".

„Феличе" се лењо љуљушкао уували Каблинац, у луци Косирача. Немачки војници и артисти безбрижно су лешкарили на палуби. Нису ни слутили да их из потаје посматрају очи партизанских обавештајаца, а још мање шта их очекује. Неки од њих сишли су с брода и кренули у село Ист.

За то време партизански патролни чамци „Јунак", „Мацола" и „ПЧ-71" превозили су педесетак бораца према ртовима Маврески и Кок испред Косираче, у заседе из којих је тачно у 17.45 часова требало да нападну усидрени брод.

БЕЗ ПОМОЋИ СА ОБАЛЕ

На рт Кок искрцао се и начелник Штаба II поморског обалског сектора поручник Мирослав Драгустин. Чим је од обавештајаца чуо да је група Немаца кренула у Ист, издао је наређење да по једна патрола с Кока и Мавреског пође за њима и зароби их, без пуцњаве по могућности.

У 16.30 часова „Мацола" и „Јунак" притајили су се у заседи под Коком. Њихов задатак је био да, у тренутку кад борци с обале нападну „Феличе", пуном брзином улете у Косирачу и нападну непријатеља с мора.

„ПЧ-71" остао је сакривен иза рта Маврески, спреман да ступи у акцију ако нападнути брод буде покушао да исплови из увале пробијајући се између два знатно спорија нападача.

Партизански морнари на чамцима и борци у заклонима на обали нестрпљиво су очекивали да куцне час напада.

Тада се догодило нешто непредвиђено. Један чамац с два немачка војника одвојио се од „Феличеа". Немци су очигледно пошли на пецање. Испловили си из увале Каблинац и угледали партизанске бродиће. Брзо су завеслали натраг вичући из петних жила:

— Партизани! ... Узбуна, партизани!

За оклевање није било времена. Команданти „Јунака" и „Мацоле" су знали да не смеју чекати уговорено време за напад.

— Пуном снагом, напред! — одјекнуле су команде.

— Спреми се за паљбу!

Два патролна чамца кренула су сама, без потпоре пешадије с обале, према непријатељу. С три стотине метара „Јунак" и Мацола" су истовремено отворили паљбу из топова од 20 мм и пушкомитраљеза.

Немци су, немајући куд, прихватили борбу.

БЕЛА ЗАСТАВА

Командант „ПЧ-71" је под ртом Маврески чуо паљбу. Издао је наређење и чамац је највећом брзином запловио око рта у помоћ друговима.

Пуцњи су се проламали кроз Каблинац. „Јунак" и „Мацола" су, возећи пуном брзином цик-цак, избегавали ватру и приближавали се непријатељу.

Одједном је с обале заштектала машинка. То је поручник Драгустин, који се прикрао броду, отворио ватру на немачке митраљесце ометајући их да прецизно гађају.

После Драгустина борци из заседа обасули су „Феличе" плотунима.

Борба је трајала кратко, свега 25 минута. Тачно у 17,30 часова, нападнути с мора и с копна, Немци су на „Феличеу" истакли белу заставу у знак предаје.

У окршају су погинули један немачки официр, један подофицир, три усташе и једна артисткиња. Остале, међу којима је било седам рањеника, партизани су заробили. Само један партизански морнар је задобио лаку рану.

У извештају Штабу Мор-

ИЈЕ
ЕКЕ

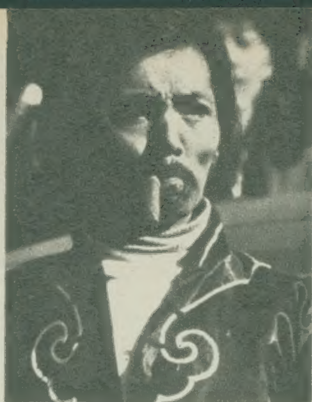
нарице НОВЈ о тој борби пише:

„По заробљавању брода пружена је рањеницима прва помоћ, а рупе на воденој линији заробљеног брода су зачепљене. У 17,50 укрцана је поморска пјешадија и испловило се са заробљеним бродом пут базе. Тридесетог јула искрцан је већи дио хране која је углавном предана НОО овдашње територије на искоришћење. Уједно је брод боље поправљен, а рањеним заробљеницима пружена је потребна љекарска помоћ и њега. Истога дана, под заштитом првог мрака, брод „Феличе“ је под заштитом „ПЧ-2“ и „ПЧ-4“ упућен на Вис“.

„Феличе“ је добио ново име — „Пират“. После рата дуго је пловио као брод Обалне пловидбе Вела Лука на Корчули.

А. Радаковић

Овако се Ники Луј сликао за новине. Не крије се јер му власти ништа не могу!

ЖУТА МАФИЈА ★ НОВО ЊУЈОРШКО ЗЛО

КИНЕСКИ АЛ КАПОНЕ

— ЈА САМ КАО МАЧКА, ИМАМ МНОГО ЖИВОТА. НЕ ОЧЕКУЈТЕ ДА ЋУ УМРЕТИ! — ИЗУСТИО ЈЕ НИКИ ЛУЈ ПОКОШЕН РЕВОЛВЕРСКИМ ХИЦИМА...

Јам Кит Јуен био је луд за филмовима Бруса Лија: гледао их је све по небројено пута. Првога дана октобра прошле године, завaљен у фотељу биоскопа „Пагода“ који се налази у њујоршкој Кинеској четврти, грицкао је кокице и пратио последње снимљене акробације свог миљеника са платна. У једном тренутку одјекнули су хици из машинке и Јам Кит се скљокао не стигавши ни да пусти глас. Нико од уплашених гледалаца, који су вриштећи поскакали са седишта да што пре напусте салу, није видео лица убица. Они су се изгубили пре него што су се упалила светла.

И да их је неко видео не би много ризиковали. У Кинеској четврти полиција нема исту моћ као у осталим деловима највећег америчког града. Овде владају закони организације која се однедавно и јавно зове — жута мафија. Убиство Јам Кит Јуена био је последњи обрачун у 1977. години која је, по старокинеској астрологији, протекла у знаку Змије. А предање донето из домовине на Далеком истоку налаже да су „демони, змајеви и змије лош знак“... Зато је народ ове њујоршке четврти уочи нове године, са свећама у рукама, масовно молио Буду и Конфучија да уклоне „зле очи“ и у наступајућем лету подаре бољу судбину.

Капетан XV полицијске станице Ален Хоел, у чији делокруг спада Кинеска четврт, не верује у змајеве и демоне. Али — не верује ни да ће у Кинеској четврти ова година бити друкчија од протеклих. Када је убијен Јам Кит Јуен, изјавио је:

— То је овде уобичајена ствар. „Сенке духова“ уклониле су опасног ривала из банде „Крилати змај“. Сада организација од шездесетак младића контролише целу четврт!

Ко су „Сенке“? Зашто им власт ништа не може?

ЛИКВИДИРАО СВЕ РИВАЛЕ

„Сенке духова“ баве се разним „пословима“: од наручених убистава до растурања дроге, од отмица и уцена до убирања „пореза“ из свих дућана и ресторана у Кинеској четврти. Раније су криминалне делатности биле распоређене између 11 банди. Знало се тачно које улице спадају у чији делокруг. Али, када је пре неколико година вођа „Сенки“ постао Ники Луј, сада двадесет трогодишњак, ствари су почеле брзо да се мењају. Ники је желео све за себе и почео је један од оних ратова подземља који трају до истребљења.

Ники Луј је изишао као победник: вођа „Крилатог змаја“ био је последњи ликвидирани шеф...

Пре смакнућа Јама Кита, Ники је, прича се, путовао у Мајами, заједно са неколицином својих најближих „сарадника“ или „горила“, свеједно. Тамо се сусрео са вођама итало-америчке мафије, оне праве. Како изгледа, ту су склопљени неки споразуми о сарадњи, Никијева организација проглашена је за „жуту мафију“, а он сам добио титулу њеног кума.

Сада овај младић дуге, али лепо зачешљане косе, одевен у скупоцене „џинс“ комплете — не оне какве носе уличари, већ купљене у бутику — живи у луксузној вили. Има седам аутомобила и много жена, као какав султан. Хода слободно Кинеском четврти: њему власти ништа не могу, због старе, опробане праксе мафијаша да не оставља трагове нити доказе. Све прљаве послове обавља Никијева „ситна риба“, његово је да — наређује, размишља и планира. Уз смешак и без устезања, каже:

— Хапсили су ме дванаест пута, али никада ништа нису могли да ми докажу. Последњи пут мој адвокат ме је извукао из затвора за непуних двадесет минута...

ОТВОРЕНА ПРЕТЊА ПОЛИЦИЈИ

Кинеска четврт данас има око 80 хиљада становника. То су махом избеглице из Хонгконга. Живе — како се ко снашао. Постоји мали део богатих, који сви спадају у секту Тонг. Они, у својим трговинама и ресторанима запошљавају придошлице који са кофером, завежљајем или без ичега приспевају прекоокеанским бродовима у „обећану земљу“ Америку, надајући се да ће ту наћи срећу и богатство. Уместо тога, раде по четрнаест сати дневно, укључујући и недељу, за надницу довољну да се прехране шаком пиринча...

Нови кум се родио у Кинеској четврти педесетих година, у доба најмасовнијег прилива хонгконшких исељеника. Па, као што је италијанска мафија настала почетком овог века, такође са најмасовнијим доласком апенинских печалбара, кинеска се родила отприлике кад и садашњи њен „кум“.

Захваљујући њему, банда „Сенки духова“ постала је прво најјача, а затим и једина у четврти. Ипак, у њу није могао свако да ступи! Често је сам Ники, међу младићима који су се истицали памећу или снагом, бирао припаднике. Али, онај на кога би он уперио поглед није могао да бира. Претпрошле године Питер Тој Ли, двадесетогодишњак, најбољи студент кинеске школе, убијен је насред улице — када је одбио Лијеву понуду.

— Ники је интелигентан и хладнокрван. Толико је лукав да нас онемогућава да делујемо, али, као и сви они, једнога ће дана направити грешку и тада ћемо га ухапсити...

Ово су речи Нила Моријела, шефа криминалистичке полиције и човека који већ седам година прати све покрете „жуте мафије“. Сам Ники уверен је да Моријело неће доживети тренутак тријумфа над њим. Италијанском новинару Френческу Голи, једином који је успео да се пробије до њега и добије интервју, косооки „капо“ је изјавио:

— За полицију би боље било да се не уплиће. До сада у Кинеској четврти полицајци нису страдали, што не значи да се ствари не би могле изменити...

А да је кинески Ал Капоне поред интелигенције — на жалост усмерене на криминал — досад имао и луду срећу, показује и детаљ од пре две године, када су га у главној улици ове чудне четврти револверима оборила тројица из једне противничке банде. Полицајци су га нашли у локви крви. Сматрајући да ће свакога часа да издахне, затражили су му да брзо исприча „све што зна“. Ники је прошаптао:

— Ја сам као мачка, имам много живота. Не очекујте да ћу умрети.

Кроз две недеље изишао је из болнице. Тога дана, на месту где је требало да погине, покошена су два припадника оне ривалске банде...

М. К.

Свакодневни призор у Кинеској четврти. Ипак полиција хвата само »ситну рибу«: вође остају ван домашаја.

БУБА СА МАШН

НЕОБИЧНА ТРКА У ПАРИЗУ

ДОСАДА ЗАИСТА МОЖЕ БИТИ ВЕЛИКИ ПРОБЛЕМ, НАРОЧИТО БОГАТИХ ДАМА. СРЕЋОМ, ПОСТОЈИ »МАШТА« . . .

Лето 1901. године забележено је као изузетно топло у Европи. Многима је од спарине ушла, како се то каже, „буба у ухо". Али париска госпођица Фурније-Сарловез, високоотмена, надмашила је све: она је водила бубу на узици. Наравно, на финој, свиленој узици, како и доликује једној правој, блазираној аристократкињи када у шетњу изводи египатског инсекта ретке пасмине — по свој прилици био је уникат у Паризу — и довољно ситног да се могло тек изблиза приметити како госпођица ипак није скренула памећу.

ТА ДИВНА, СЛАТКА СТВОРЕЊА

Ако је и постигла да, држећи „египатску бубу", буде сасвим јединствена и непоновљива у отменим круговима, госпођица Фурније-Сарловез ипак није била једина особа у већ милионском Паризу која је имала необично љубимче из животињског света. Поодавно су већ пси и мачке изишли из моде — није ли још Луј XIV поред осталих егзотичних четвороножаца имао чак жирафу и слона? Лајање и мјаукање могло је да забавља или чува само обичне смртнике. Фине даме морале су измислити љубимце по којима ће бити довољно различите од осталог света.

Тако је принцеза од Лисенжа имала младунче лава које је љупко режало на сваког непознатог и умиљато пиљило својим закрвављеним окицама. Принцеза га је шетала на ланцу Булоњском шумом, Марсовим пољем и осталим отменим местима.

Друга звезда тог круга, госпођица Итирб, поседовала је јужноамеричко мајмунче од којег се није раздвајала. Водила га је чак и у посете. Такође на узици. А баронеса Беркхајм, која је припадала племству преко пута Ламанша, држала је корњачу. Међутим, било је дама којима и овако егзотична створења нису била довољно занимљива, па су се појављивале са негованим и дебелим кокама, гускама, козама... Све су то биле лепо истимарене животиње, научене да стрпљиво подносе машнице, узице или ланчиће.

КАКВА СЈАЈНА ЗАМИСАО!

Па како мода држања необичних животиња и није била новост тог врелог лета у Паризу, неко се ипак досетио како да баш њихове власнице уђу у — историју спорта. Наравно, била су то још витешка времена када нико ни помислио не би да се једна дама, рецимо, трка или скаче. Али, зашто то не би чиниле њихове животиње, за скупоцене трофеје? Или за опкладу, како је било у-

НИЦОМ

обичајено на коњским тркама?

Каква сјајна замисао да освежи усијани Париз! Одмах је одабрано и тркалиште на којем ће се међусобно огледати двоноги, четвороноги и ко зна коликоноги такмичари. Био је то Спортски клуб Компјењ, састајалиште богатих. Ту је трасирана стаза на дивној, зеленој ливади. Био је то заиста догађај који је узбудио аристократске духове усијане на преиздашном сунцу.

Пошто се ипак очекивало да се трка (пре)брзо заврши, програм је предвиђао најпре дефиле учесника и додељивање награде најнеобичнијем, нај лепшем, нај...нарочитијем љубимцу.

Заказаног дана клуб Компјењ је врвео од света. Сунце је пекло, али за овакав догађај нико ипак није прекршио „етикету". Баш као на коњским тркама, носили су се фракови, цилиндри, богате, свилене сукње, шешири, па чак и — крзнени огртачи!

ЗАР ГЛАДАН НА СТАРТУ?

Свечани, наградни дефиле прошао је у најбољем реду. Није познато да ли су у жирију били мушкарци или је можда било и дама, тек принцеза од Лисенжа са својим лавићем однела је награду, праћена аплаузом, задивљеним и завидним погледима — са безбедног растојања.

Тада је и други, главни део надметања могао да почне: трка. Све даме извеле су своје такмичаре на стартну линију и — пустиле их са узица. Могло се очекивати да лавић и овде буде без конкуренције. Али, он као да је у тренутку заборавио сва правила отменог понашања! Чим се осетио слободним, зов мајке природе неодољиво га, уместо ка циљу, повуче ка лепој, белој гуски војвоткиње од Борегара.

— О, ла, ла! Зар га нисте нахранили? — запрепасти се војвоткиња, а такође ужаснута власница лавића пожури да отргне гуску из његових канџи. После тога лавић, очигледно љутит што му је измакао добар залогај, никако није хтео да се макне из траве. Није био једини без трунке спортског и такмичарског духа; и многи други су се лепо разбежали или покушавали да заметну кав гу. Тако је нека гвинејска кока непрестано кљуцала једну беспомоћну, коврџаву овцу, „египатска буба" се изгубила у трави, а црна коза баронице Ла Мот — радије је брстила у жбуњу крај стазе.

ЋУРЕЋА ПАМЕТ

Ипак, ова узбудљива трка није остала без победника. Био је то мајмун госпођице Итирб: злобници су доцније приметили да је она пре свог штићеника стигла на циљ, па је мајмун пожурио да се придружи својој нераздвојној власници... Изгледа да је за собом повукао и једну ћурку која је иза њега прешла линију циља, а на њеном врату налазила се — „египатска буба". Тако је остало нејасно ко је другопласирани, али је зато сасвим извесно чија је памет била већа, ћурећа или бубља.

Мајмуну је додељен трофеј на свечан начин и тиме је ово такмичење без преседана завршено. Било је прво и остало једино те врсте у предвечерје највећих ратова и револуција у историји.

М. К.

Лилиен Бленд

ПИЛОТ У ЏОКЕЈСКОМ ОДЕЛУ

ЧУВШИ ДА ЈЕ НАУМИЛА ДА СЕ ВИНЕ У ВАЗДУХ, ОЈАЂЕНИ ОТАЦ ТРИДЕСЕТ ЈЕДНОГОДИШЊЕ ЛИЛИЕН БЛЕНД СРУЧИО СЕ У СТОЛИЦУ И ЈЕКНУО: — ДОКЛЕ ЋЕШ ДА БРУКАШ ПОРОДИЦУ?

Живот Џона Хамфрија Бленда, унука војводе од Белфаста, одувек је текао мирно. С пажњом се односио према жени Емили и сестри која се после смрти свога мужа нашла с њим у заједници, а с неограниченом љубављу према кћерки Лилиен. Истина, волео је и сина, али кад се 29. септембра 1878. године родила Лилиен био је пресрећан.

Џон се бавио уметношћу и углавном живео од ренте на имању удаљеном око десетак километара од Белфаста, у Ирској, које је носило поетично име „Добра жеља“. У кући се тачно знало шта је дозвољено, а шта није, ко је ко, и уопште — пазило се на понашање.

Лилиен је израсла у витку, црнооку и лепу девојку. Добродушни и мирни Џон био је пресрећан све док га једног дана кћи није запрепастила жељом да јаше у џокејској одећи. Девојка је била упорна и он је попустио.

Овако је изгледао »мејфлај« упорне Иркиње

ЧАША СЕ ПРЕПУНИЛА

Наредни месеци представљали су вероватно најтежи период у дотадашњем животу Џона Хамфрија Бленда. Лилиен му је приређивала изненађења, по њему, све горе од горег. Прво је пропушила, што се сматрало срамотом за жену. Из панталона за јахање није избијала. Престала је да ставља седло на коња (жене су јахале обавезно седећи на седлу постранце). Затражила је и добила џокејску дозволу и постала прва жена џокеј у Великој Британији. Ишла је у лов са мушкарцима, баратала фотографским апаратом...

Несрећни отац није знао шта да ради од срамоте. Додуше, Лилиен је према њему, мајци и тетки показивала дужно поштовање, али када је било у питању оно што је желела — а привлачиле су је необичне и несвакидашње ствари — остајала је упорна до тврдоглавости. Без воље да се препире, болећив према њој и, најзад, по природи кротак, отац се повлачио и препуштао жалости.

Чаша се препунила када је Лилиен отишла на аеромитинг у Блекпул октобра 1909. године и вратила се са чврстом одлуком да и она начини авион и полети њиме.

Кад је чуо за ово, стари Џон је пребледео, сручио се у столицу и јекнуо:

— Кћерко, докле ћеш да брукаш породицу? Не смемо више свету на очи да изађемо!

САМА У РАДИОНИЦИ

Као и увек, Лилиен је и овога пута остала при своме. Било јој је жао родитеља, волела их је и трудила се да их не повреди, али шта је то вредело кад је у себи носила неки урођени бунт против учмалог живота грађанског друштва, против правила које је оно створило и неговало, против лажног, притворног понашања људи, предрасуда и разних табуа.

Немајући куд, отац је одрешио кесу. Уз помоћ алата и обавештења и скица која је добила у Блекпулу, тридесет једногодишња девојка прионула је на посао сама самцита.

Можда у свему не би било ничег необичног да авијација у то време није била у повоју. О летелицама се знало мало. И та знања била су скромна, веома скромна. Зато и није чудно што је прелетање Луја Блериоа преко Ламанша у лето исте године сматрано подвигом о којем је брујала сва европска штампа. Представу о послу којег се Лилиен латила употпуњује и податак да су Американци браћа Рајт извели први лет на свету јездећи ваздухом 30 метара на висини од 3 метра од земље само шест година раније!

Лилиен Бленд је све то знала, али није устукнула. Напротив, неизвесност рада на авиону је привлачила. Алаткама је баратала као мушкарац. Дан по дан и летелица, боље рећи једрилица, била је готова. Подизала се увис вучом, а спуштала планирањем на трбух. Међутим, то није било оно право. Недостајао је мотор. Желећи да каже да се без њега не може спустити сваког тренутка кад то хоће, прокоментарисала је кратко:

— Једини проблем је како да спречим моју „птицу“ да лети кад то не желим!

ОСТРВСКА СЕНЗАЦИЈА

Схвативши да је проба сопственог смисла за авијацију дала позитиван резултат, кренула је у нови подухват: конструисање двокрилца са мотором. Радила је као кртица по цео дан. По угледу на све тадашње авионе и њен је био дрвен, са жичаном везом и крилима пресвученим небељеним платном, чију је горњу површину премазала слојем желатина и формалина. Вертикалном репу додала је два бочна кормила, прво троугластог, затим правоугаоног облика, трап од два точка (скинута са мотоцикла) и два дрвена точкића испод крменог дела, која су омогућавала да се летелица, закачена за аутомобил или сточну запрегу, тегли из једног у друго подручје.

Двокрилац је назвала „меј флај“. Био је готов у јесен 1909. године. Међутим, мотор никако није стизао из фабрике. Лилиен се запутила у фабрику, добила мотор, пребацила га на очево имање и одмах почела да га уграђује. Почела је око подне а завршила у поноћ истог дана. **Не могавши да сачека јутро, одмах је „истерала“ летелицу на ливаду, упалила мотор и ... винула се у ваздух!**

Њено громко и радосно „Ура!“ означило је крај мука и испуњење једне велике жеље. Новине у Великој Британији писале су тих дана о њој као сензацији.

На „мејфлају“ је летела до фебруара 1911. А онда се заситила авијације и продала мотор, док је летелицу много година касније поклонила даблинском летачком друштву.

Удала се у позним годинама и одселила у Канаду да са мужем живи на некој забаченој фарми. Муж је убрзо повредио кичму и тешки послови око обрађивања земље пали су на њена плећа. Издржавала је док је могла, односно док јој је кћи била жива. Када је она умрла, у деветнаестој години, Канада јој се смучила. Окренула је леђа и њој и фарми и вратила се у Енглеску.

Умрла је 1970. у деведесет другој години.

М. Тодоровић

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

Ко је играч са „чалмом"?

Препознали су га и када је поново дошао у Рио де Женеиро, иако је од претходног догађаја прошло више од две деценије. Бразилци су му одали признање за изванредну игру, а новинари су похитали да напишу извештаје тврдећи да је на том светском првенству био — најбоља полутка.

Он се само осмехивао — скромно као и увек. Одмахивао је руком:

— Давно је то било.

И заиста, било је давно, али се није заборавило. Реч је о утакмици између Бразила и Југославије одиграној на Светском првенству 1. јула 1950. године. Бразил је победио са 2:0 (1:0), а јунак је био — Рајко Митић.

Сви су га упамтили као хероја, иако су Југословени доживели — неуспех.

Рајко Митић

ОВО ЈЕ ПРИЧА О ДОГАЂАЈУ ПО КОЈЕМ ЈЕ БРАЗИЛ ЗАУВЕК УПАМТИО ИМЕ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ РЕПРЕЗЕНТАТИВЦА РАЈКА МИТИЋА

ЖАЛОСТ ЗБОГ ОГЊАНОВА

Два тешка малера погодила су југословенске репрезентативце на том првом послератном светском првенству.

Десно крило Тихомир Бата Огњанов тешко је повређен још на првој утакмици против Швајцарске. Југословени су у блиставој игри у граду Бело Хоризонте победили са 3:0. На жалост, шавјцарски бек је у судару погодио Огњанова право у колено. Напукла му је чашица.

— Никада нисам схватио како је Огњанов издржао такав бол и такав напор. Остао је у игри до краја, јер у то доба још није било правила о замени повређеног фудбалера. За време одмора Бата чак није дозволио ни да га лекар прегледа.

Тако прича Рајко Митић сећајући се тог боравка у Бразилу.

— Зарекли смо се да морамо да победимо. Бата није пристао да изостане, јер је резултат у полувремену био нерешен 0:0.

После одмора Митић је први затресао гол Швајцараца, а затим је то исто учинио и данас већ покојни Коста Томашевић.

— Пред крај игре Бобек је заборавио да је Огњанов повређен. Добацио му је лопту у празан простор. Као да је и Бата заборавио на бол у колену. Био је хитрији од Швајцарца. Преварио га је вештим покретом тела и шутирао. Противнички голман је трећи пут био побеђен. Бата је остао на земљи. Морали смо да га изнесемо са терена.

Југославија је победила, али је изгубила Тихомира Огњанова. Одмах му је нога стављена у гипс и за њега је Светско првенство било завршено.

НИЈЕ СТИГАО НА ВРЕМЕ

Три дана доцније Југословени су се преселили у град Порто Алегре. Победили су Мексико са 4:1. Десно крило играо је Боба Михајловић, али на следећем мечу против Бразила одређено је да га замени Бернард Вукас.

Југославија је имала две победе пре него што је дошло до утакмице са Бразилом у Рио де Жанеиру. Рајко Митић наставља причу:

— Био нам је потребан само нерешен резултат са домаћином. Знали смо да је то тешко постићи, али Бразилци претходно нису успели да савладају Швајцарце, па смо сматрали да успех и није недостижан.

Први пут су се Југословени нашли пред толиким гледалиштем. Новоподигнути стадион „Маракана" примио је око 200.000 посматрача.

Капитени југословенске екипе су се мењали. Против Швајцарске почасну траку је носио Рајко Митић, против Мексика тим је предводио Стјепан Бобек, а против Бразила та част је указана Златку Чајковском.

У томе се у ствари и састојала драма Рајка Митића.

— Као капитен увек сам хитао да први будем спреман. Морао сам да истрчим на терен испред осталих. Водио сам рачуна о свему. Овога пута, међутим, некако нисам журио.

У свлачионици, Митић се задржао више него остали.

— Сећам се добро да нас је Чик (Чајковски) позвао да изиђемо на терен. Док су сви остали потрчали за њим ја сам задоцнио. Нисам се окупао после масаже која је нешто дуже трајала.

Тако је Митић кренуо сам кроз мрачни ходник.

— Можда сам био помало и уплашен. Нашли смо се на огромном стадиону на каквом до тада никад нисмо играли. Славна „Маракана" изгледала ми је и већа него што је стварно била. Знам да сам имао утисак као да сам утонуо у неко море.

Много доцније, 1971. године и писац ових редова нашао се на „Маракани" Један ходник из свлачионица води до терена, а на игралиште се излази кроз узани отвор, који изнад себе има метални поклопац. Тај метални поклопац се отвара и затвара. Овога пута да би играчи изишли на терен био је — отворен.

ВРАНЕ КРЕЋУ У ЈУРИШ

ПРИЗОР КОЈИ ЈЕ КРОЗ ПРОЗОР СВОЈЕ КУЋЕ У КОРНВОЛУ УГЛЕДАЛА МАРГАРЕТ САУТОН ЛИЧИО ЈЕ НА СЦЕНУ ИЗ ХИЧКОКОВОГ ФИЛМА — ХИЉАДЕ ПТИЦА НАПАДАЈУ УСАМЉЕНУ КУЋУ.

Једног поподнева крајем јуна 1976. године Маргарет Саутон се управо спремала да са својим кћерима, шеснаестогодишњом Карин и четрнаестогодишњом Лианом, крене у посету пријатељима, кад су јој пажњу привукле хиљаде врана гракуша, начичканих по електричним водовима. Само по себи то не би било ништа необично да их није било у толиком броју и да њихово понашање није било крајње чудно: непомично су чучале на жицама не испуштајући никакав звук. И мада су птице деловале застрашујуће и некако претеће, Маргарет више није обраћала пажњу на њих.

Ушла је у купатило да поправи шминку кад се одједном зачуло страховито гракгање и крици птица. Изненађена, притрчала је прозору да види шта се то дешава.

Призор који је угледала зауставио јој је дах: машући помамно крилима, вране су се дигле у ваздух и устремиле право на — кућу! За тренутак, Маргарет је имала утисак да присуствује пројекцији Хичкоковог филма „Птице".

КЉУНОМ НА ПРОЗОР

Подижући несносну галаму, вране су, у правом смислу те речи, јуришале на прозоре и врата. Као помахнитале ударале су кљуновима у стакло све док не би размрскале главе и пале доле, уступајући своје место другима. Њихова крв се сливала низ окна и стварала барице које су се на топлом јунском сунцу брзо сушиле. Улепљена и измрцварена тела њихових другарица нису нимало заплашила друге вране: и даље су налетале на кућу у неком помамном, необјашњивом бесу. Немилосрдно су кљуцале по телима оних које

— Требало је да прођемо кроз тунел испод земље и да изиђемо пред публику. Потрчао сам за осталима желећи да их стигнем. После неколико корака нагло сам се усправио. Осетио сам јак ударац и глава ме је заболела. Ипак, продужио сам даље.

ТЕК УЗ ПОМОЋ ЛЕКАРА

Остали играчи дочекали су Рајка Митића са запрепашћењем. Био је сав обливен крвљу.

— Тек су ми они рекли да ми се крв слива низ главу. Вратили су ме одмах у свлачионицу. На несрећу, ни лекар није одмах могао да се нађе. Превијање је трајало бар десетак минута.

Руководство југословенске екипе никако није хтело да се одрекне Рајка Митића. У то време он је био не само један од најбољих фудбалера у нашем тиму, него и на Светском првенству уопште. Резерве су биле спремне, али се ипак чекало на Рајка.

— Са великом белом „чалмом" око главе, направљеном од завоја, кренуо сам истим путем. Тек тада сам видо да сам ударио главом о ивицу гвозденог поклопца на изласку из тунела.

Игра је већ увелико почела када је Рајко стигао.

— Бразилци су били бољи од нас, али ми смо се храбро борили. Нисмо примили ниједан гол и могли смо да будемо задовољни. Међутим, када смо кренули на одмор, сви су били покуњени.

Рајко их је запитао шта им је.

— Па они воде са 1:0 — одвратио му је Бобек.

— За тај гол нисам ни знао. Постигао га је њихов вођа навале Адемир још у самом почетку.

Тако су Бразилци повели док су Југословени играли без Рајка Митића. Десеторица су се борила против једанаесторице и домаћини су стекли предност.

Како је игра одмицала Рајко је био све бољи. Играо је изванредно, сналазио се у свим приликама, надметао се енергично и спретно са изврсним Бразилцима.

— Па ипак, Бразилци су победили са 2:0, јер су пред крај постигли још један погодак. Тако смо изгубили од домаћина и нисмо се пласирали у финалну групу у којој су се нашли Бразил, Уругвај, Шведска и Шпанија.

Титула првака света те 1950. године припала је Уругвају. Поражени југословенски тим у сусрету са Бразилом играо је у саставу: Мркушић — Хорват, Станковић — Златко Чајковски, Јовановић, Ђајић — Вукас, Митић, Томашевић, Бобек, Жељко Чајковски.

За Рајка Митића ово је било прво учешће на светском првенству. Играће он и на следећем, у Швајцарској 1954.

Рођен 1922. играо је у Црвеној звезди од оснивања 1945. до 1959. године (укупно 572 утакмице). Освајао је шест титула државног првака и шест пута Куп Југославије.

Репрезентативац је био 59 пута (од 1946. до 1957), — а дао је 32 гола. Примио је и сребрне олимпијске медаље за друго место у Лондону 1948. и у Хелсинкију 1952.

Био је савезни капитен од 1967. до 1971. И данас је веома цењен као фудбалски стручњак. Сада је новинар у Београду. **Стојан Протић**

су се налазиле испред њих, ближе прозорима.

— Небо се од врана црнело — причала је касније Маргарет. **— Била сам уплашена њиховим бројем и нисам знала шта да предузмем. Девојчице су се, тресући се од страха, сакриле испод софе и покриле главе рукама. Хтела сам да телефонирам, позовем у помоћ а нисам смогла ни толико храбрости да пређем неколико метара колико ме је делило од телефона. Зар је заиста могуће овако нешто, питала сам се све време?**

Одједном, кад сам већ изгубила сваку наду да ће овој страшној мори уопште доћи крај, птице су се неочекивано повукле. Дижући се у јатима, слетеле су поново на жице и остале непомичне, као да нешто очекују, неки знак, само њима препознатљив.

Одахнула сам, али не за дуго. Није прошло много времена кад се опет зачула она ужасна галама и птице се, уз бучно млатарање крилима, поново усремише на кућу. Схватила сам да нешто морам да учиним: али једино чега сам се сетила било је да на све прозоре окачим чаршаве. Веровала сам да ће се вране, кад примете свој одраз у стаклу, повући. Међутим, преварила сам се. Напад је опет потрајао двадесетак минута, а онда су се птице, одједном, у тренутку повукле.

ЗБОГ БОЈЕ ИЛИ . . .

Читавих шест недеља трајали су, свакодневно, птичји напади на кућу Маргарете и Михаела Сатона, у корнволском градићу Њулину. За то време они су на разне начине покушавали да растерају вране, али су сви њихови напори остали без резултата. На њих као да ништа није деловало. Ни махање огромном картонском птицом, направљеном специјално за ту прилику, ни бучна поп-музика, ни продорно завијање ватрогасне сирене.

После шест недеља вране су, једноставно негде одлетеле. И сада су могле да се виде по електричним водовима, али не више од десетак-двадесет. Биле су то „домаће" вране, мирољубиве и потпуно недужне.

И кад су већ Саутонови помислили да се нешто слично никад више неће догодити, напад се прошлог пролећа поновио. Овог пута трајао је — седам недеља... Питање је да ли би се и тада завршио да пријатељи Сутонових нису ваздушним пушкама убили неколико врана. Птице су се тада повукле и више нису нападале кућу на врху брежуљка.

Када су Маргарета и Михаел потражили објашњење ових заиста необичних напада од орнитолога, ови су били потпуно збуњени, јер вране, иначе, важе за врло мирољубиве птице. Ипак, неки су објашњење потражили у модерно грађеној кући, боје сенфа, која можда изазивачки делује на птице. Чак су посаветовали Михаела да је што пре окречи. Међутим, ни он ни Маргарет не верују да ће то зауставити вране.

О. В.

ЗВУК

Не зна се тачно када је одјекнуо први звук бубња, али је сигурно да нас он враћа у далеку таму праисторије...

И најстарији пук енглесне армије, чувени шкотски гардијски пук који је 1642. године образовао краљ Чарлс II, има у свом саставу добошаре.

Неки наш далеки предак разапео је парче животињске коже преко шупљег пања и задивљен стао пред звуком који је изазвао ударцем руке!

Чудо намерно изазваног звука натерало је људе да бубњу припишу натприродна својства — веровање које се до наших дана задржало у многим афричким племенима у која цивилизација још није крочила. Ритмични звуци бубња прате њихове ритуалне игре и церемоније, помоћу њих они и данас предсказују будућност, терају зле духове и лече „опседнуте". Можда је ипак најпознатији звук људождерског там — тама који је све донедавно изазивао језу код белих истраживача „црног" континента. Познат нам је и застрашујући звук индијанских ратних бубњева. Амерички староседеоци користили су их за предвиђање времена — затегнута кожа на бубњу сигуран је знак предстојеће кише.

МУЗИКАЛНИ ГОРИЛА

Све велике древне цивилизације оставиле су за собом доказе о постојању и коришћењу овог инструмента. Шаре на једној вази из Месопотамије, израђеној 3000 година пре н. е, приказују један плитки и два мања бубња цилиндричног облика, а сумерска ваза из истог периода говори о постојању бубња који је висином надмашивао свог свирача.

На зидовима фараонске гробнице у близини Тебе може се видети група жена -бубњара од којих једна у руци држи штапиће за ударање. И Рим је улогу бубњара поверио „слабијем" полу — римске жене силовито су ударале ритам у част богиње Изис.

Порекло бубња који по облику подсећа на пешчани сат, ужи на средини него на крајевима, не зна се тачно. Такав бубањ приказан је на фрескама из Бхаратата — једном од најстаријих индијских пећинских храмова. Окачен је о рамена гориле и огромна животиња свира користећи палице. Сличног је облика и мали индијански бубањ дамару и каленго — бубањ који и данас употребљавају нигеријски црнци.

Војник француске гарде, отприлике 1685. година, у доба владавине Луја XIV

Бубањ са Тахитија, средишта мистериозног вуду-култа. Звуци бубњева играју значајну улогу у тајанственим церемонијама у току којих, како домороци верују, у тела присутних улазе духови. Десно: двоструки бубањ ламаистичких свештеника са Тибета.

КОЈИ ЈЕ ЛЕДИО КРВ

ЦИН ХИУЕН-ХОУ

Временом, дрвени бубњеви замењени су онима који се израђују од печене глине, а коже гмизаваца и риба потискују много прикладније магареће, бивоље, крављe или телеће коже.

Звуци бубњева пратили су хиљадама година велике ратне походе. Историја је забележила бубњеве азијских освајача чији је сулуди ритам често био довољан да паралише непријатеља. Циновски инструмент и његови свирачи, врло често су то били затвореници за ту прилику ослобођени затвора, постављани су на чело борбене поворке и везани за кола која су вукли волови.

За једног кинеског цара направљен је 1122. године пре н. е. и циновски хиуен-хоу, бубањ у облику бурета који је био причвршћен за покретно постоље. Када је царска бука морала да буде што гласнија, огромни иструмент имао је са обе стране и по један мањи бубањ.

Кинески и јапански мајстори давали су неки пут својим рукотворинама и облик рибе. Митско биће резбарили су у дрвету које би затим бојили јаркоцрвеном и златном бојом. Успорени ритам удараца служио је за призивање божанстава.

ЗА ЏЕЗ И РОК

Европа за бубњеве сазнаје у доба крсташких ратова. Већ у 16. веку све европске армије обавезно су у свом саставу имале и бубњаре који су јеком својих бронзаних или бакарних бубњева давали полет војницима. Колики им је значај придаван, говори и примедба једног Енглеза:

— Ако желимо да онеспособимо неку армију, довољно је да јој пресечемо довод намирница. Ја препоручујем нешто друго. Ако икада дође до новог рата са Французима — пробушимо им бубњеве!

Почетком 18. века бубањ добија и своје значајно место у симфонијском оркестру, а од тога доба композитори не престају да га користе у свим оним деоницама у којима је неопходно истицање ритма.

Велики џез или рок састави данашњице незамисливи су без бубњара. Њихова свирка као да је одговор на неки далеки ехо музике праисторијског човека.

М. И.

Језиви звуци там-тама ледили су крв у жилама белих освајача све донедавно. Доле: темпераментни ритмови кубанске румбе освојили су читав свет

Најлепши примерци бубњева потичу из средње Азије. Безимени персијски мајстор украсио је свој инструмент финим мозаиком.

ШПАНЦИ ДОЛАЗЕ У ЗЕМЉУ

ЧИМ СУ ПРИМЕТИЛИ ДА ЈЕ КОНТРОЛА НЕМАЦА НАД ЗАРОБЉЕНИЦИМА ПОПУСТИЛА, КОСТА НАЂ И ЊЕГОВИ ДРУГОВИ РЕШИЛИ СУ ДА ПОБЕГНУ ИЗ ЛОГОРА.

Немачке хорде певале су улицама Европе 1941. године.

Југославија је била поробљена, али се припремао устанак. Народ је сакрио оружје, Партија је обезбедила вођство устанка, али су недостајали оперативни руководиоци.

Централни комитет КПЈ, уз кадрове који су постојали у земљи, желео је да се међу командирима и командантима устанка нађу и шпански борци — проверени југословенски комунисти који су, по задатку Партије и уз њену помоћ, отишли у прву велику европску борбу против фашизма.

НЕУСТРАШИВИ ЦВЕТКО БЕРБЕРИН

Југословени — шпански борци из француских логора, после немачке окупације Француске масовно су се пријављивали на рад у Немачкој. Циљ им је био да се приближе Југославији.

У једној групи, у пролеће 1941. године, био је и Коста Нађ, капетан шпанске републиканске војске, четири пута рањен, тежак 48 килограма!

Југославија је већ била окупирана. Комунисти у француским логорима донели су одлуку да треба што пре похитати у земљу, а најкраћи пут је био преко Немачке. Југословенски Шпанци одлазили су на рад у Немачку организовано, преко илегалних представника ЦК КПЈ у Паризу, с тим да ће их пронаћи веза ЦК КПЈ у Немачкој и обезбедити им пребацивање у земљу.

Тако је Коста Нађ, са Данилом Лекићем и Душаном Кведером и другима отпутовао на рад у Немачку, у пролеће 1941. године. На несрећу, непажњом једног друга, откривено је да су ови радници — искусни шпански борци. Гестапо је одмах интервенисао и сви су пребачени у логор код Брауншвајга.

Југословенски комунисти у логору тражили су неки пут за своје спасење. Оно је убрзо стигло: опуномоћеник ЦК КПЈ Владо Поповић, по задатку Партије, послао је другове у Немачку, у логоре који још нису били тако опасно чувани као касније — да окупе што већи број људи за отпор који је почињао. Тако је једног дана у строју, док је ишао да прими храну, Коста Нађ спазио свог друга из Шпаније.

Друг из Шпаније био је берберин Цветко Већеслав. Као курир ЦК КПЈ дошао је да се повеже са Југословенима у Немачкој, пошто се знало — преко париске везе — да је међу радницима много југословенских комуниста, учесника шпанског грађанског рата.

Цветко је обавестио југословенске Шпанце да је КПЈ издала проглас о почетку устанка и да су сви људи потребни, а нарочито искусни војници. Предао им је новац да се пребаце у земљу, као и јавке — везе са одређеним друговима у Загребу.

И берберин Цветко отишао је даље — по нове борце наше револуције...

СУБОТОМ СУ ВОЗОВИ ПУНИ ...

Опијени победама Немци су смањили контролу над људима који се крећу у саобраћају. Био је то последњи час за Косту Нађа и његове другове, а било их је двадесет у том логору, да покушају бекство у земљу. Нико од њих није имао документа и био је договор да бежи свако за себе, па ако ко стигне у земљу — стигао је.

Субота је била прави дан за бекство. Сви су возови били пуни радника који иду својим кућама, војника...

Кроз Аустрију, која је онда била део Немачке, Југословени су прошли срећно. Стигли су до Шентиља где су преноћили на гробљу. Предратну границу су прешли пешке и кренули према Марибору — где међутим, илегална веза није била успостављена. Стигли су, на „нову границу" — на реци Сутли између немачког Рајха и Независне Државе Хрватске.

А Сутла је била набујала. Са друге стране — велико обезбеђење усташа и „оружника". Група Косте Нађа и Данила Лекића била је прилично велика. Одлучили су да се раздвоје и тако покушају да продру у Павелићеву „државу".

У групи са Костом био је и друг Млакар, који је од силног пешачења остао без обуће.

Коста је са својом групом наишао на усташе који су им тражили документа. Пошто их нису имали, преостало им је једино да се разбеже. Коста је побегао у један шумарак и притајио се. Недалеко од њега сељак је секао шуму. Видео је где се бегунац сакрио. Усташе су се руковале са сељаком и затим продужиле, пошто је он рекао да никог није видео. Прочешљали су читав шумарак, али Косту Нађа нису нашли.

Када су усташе отишле, сељак је пришао жбуну у ком је био Коста и упитао:

— Јеси ли жив?

Према записима Душанке Нађ, Коста је извадио 200 динара и понудио их је сељаку, што у оно време није био мали новац.

— Не треба. Јеси ли четник?

— Не, нисам. Ја сам војни бегунац.

У то време било је много војних бегунаца. Бежало се на све стране, из земље, у земљу, а нарочито преко „нове границе" између Хрватске и Словеније.

Сељак је рекао Кости:

— Овај што је пуцао, то ми је син. Одувек је био лопов, а сада је постао и усташа.

Преморени шпански борац напредовао је полако према Загребу. Стигао је и до Подсуседа. У једном тренутку прешао је мост — без страже, али су га усташе сачекале са друге стране.

Нека чудна случајност помогла је Кости Нађу да се спасе из неволље: имао је чир иза ува који се провалио. После гноја — навалила је крв. Марамица му је била пуна крви. На мосту, заустављен од усташа — представио се као туберкулозни болесник који баца крв!

Ипак је приведен у загребачку полицију, тачније у суд...

Суд није имао податке о њему. То је била Костина срећа. Иначе, он је већ био забележен у загребачкој полицији.

Чир иза ува помотао је Кости да стално „крвари". Остали затвореници су захтевали да Косту одведу лекару.

Као човек без докумената, мршав, изгладнео и исцрпљен, са крвавом марамицом — Коста је осуђен само на „десет дана затвора", зато што је као Хрват илегално прешао „своју" границу. Али, казна је била условна — да је одлежи кад се излечи.

Убрзо је стигао на јавку у Тратинску улицу број 14, на другом спрату. Казао је лозинку:

— Дошао сам по одело које сам дао да ми сашијете.

То је био стан породице Црнковић, у којој су и муж и жена били чланови Партије. Једва да је Коста Нађ успео да изговори лозинку до краја, а већ је домаћица отворила и врата од суседне собе: у њој су седели Данило Лекић, Душан Кведер и други шпански борци.

То је био један од радосних тренутака у животу Косте Нађа, данашњег председника СУБНОР-а Југославије, генерала армије, шпанског борца, којег је Партија довела из једног у други рат против фашизма, у који је ушао већ после десетак дана...

Ј. Максимовић

Слобода се брани и оружјем...

У ОЧАЈНИЧКОЈ ЖЕЉИ ДА ПОБЕДЕ, НАЦИСТИ ПРАВЕ РАЗНЕ ВРСТЕ АВИОНА: „МИСТРЕЛ" – КОМБИНАЦИЈУ ДВОМОТОРНОГ АВИОНА „JU 88" БЕЗ ПОСАДЕ И НАПУЊЕНОГ ЕКСПЛОЗИВОМ, И ЛОВЦА „FW 190" СА ПИЛОТОМ. ПИЛОТ ДОВОДИ КОМБИНОВАНИ АВИОН „МИСТРЕЛ" ДО ЦИЉА, УСМЕРАВА „JU 88" НА ЦИЉ А ЗАТИМ СЕ ОДВАЈА ОД АВИОНА-БОМБЕ И ВРАЋА СЕ У БАЗУ. МЕЂУ ОВАКВИМ АВИОНИМА НАЛАЗЕ СЕ ТАКОЗВАНИ „ЛЕТЕЋИ УПАЉАЧИ" КОЈИ СУ У БИЦИ КОД СТАЉИНГРАДА СТУПИЛИ У ДЕЈСТВО КАО „ТАЈНИ" АВИОНИ „ХАЈНКЕЛ 177" И УБРЗО ПРОПАЛИ.

У ТО ВРЕМЕ АМЕРИКАНЦИ ВЕЋ УВЕЛИКО УПОТРЕБЉАВАЈУ „ЛЕТЕЋЕ ТВРЂАВЕ" B-17 G КОЈЕ, ПОРЕД ПОСАДЕ ОД ДЕСЕТ ЉУДИ, МОГУ ДА ПРЕВЕЗУ ТОВАР ОД ПРЕКО 3500 KG БОМБИ БРЗИНОМ ОД 450 km/h НА УДАЉЕНОСТИ ОД 4000 km. ЕНГЛЕЗИ ИМАЈУ УНИВЕРЗАЛНИ „МОСКИТО", КОНСТРУКЦИЈА ОД ДРВЕТА, КОЈИ ЈЕ НОСИО ТЕРЕТ ОД 4000 KG БОМБИ БРЗИНОМ ОД 620 km/h ИЛИ 4 ТОПА ОД 20 mm КАО ЛОВАЦ, ИЛИ 8 РАКЕТА ОД ПО 28 KG, ЧИЈЕ ЈЕ ДЕЈСТВО БИЛО РАВНО ТОПОВСКОМ ЗРНУ ОД 115 mm.

ЗА ЗАБАВУ

ТРИ ЗВЕЗДЕ

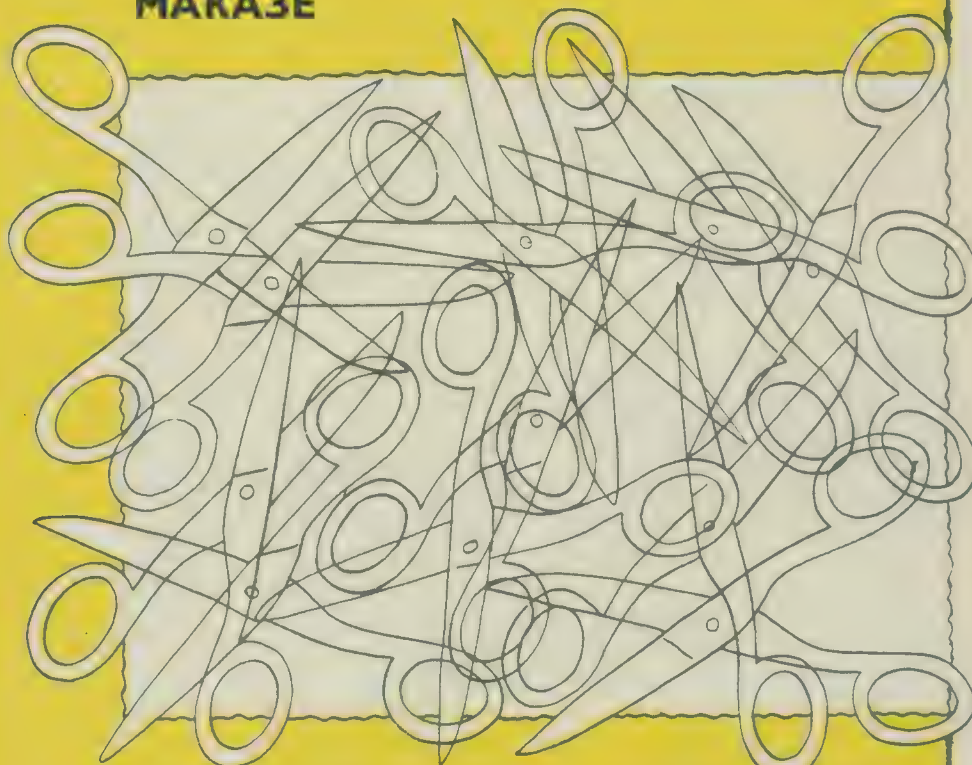
Три црне звезде, истоветне белим звездама (обележене су словима), исечене су свака на по три дела. Покушајте да од тих делова саставите три црне звезде, парњаке белим.

ОДГОВОР:

Белој звезди обележеној словом А одговарају црни делови обележени бројевима 2. 3. 9. — звезди В одговарајући делови 1. 5. 8. а звезди С — 4. 6. 7.

МАКАЗЕ

Колико овде има маказа! Ако пажљивије загледате цртеж видећете и да их и нема баш толико много.

ОДГОВОР:

Има 12 пари маказа.

НЕ ДИРАЈ У МРАМОРЈЕ!

БЛЕСНУО ЈЕ БЕЛИ КАМЕН НА КОЈЕМ СУ СЕ НАЛАЗИЛИ УКЛЕСАНИ НЕКИ ЧУДНИ ЗНАЦИ... А ОНДА СУ ПОЗВАНИ СТРУЧЊАЦИ ИЗ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА.

ЧЕОНА СТРАНА ЈЕДНОГ ОД СТЕЋАКА У ДОЊОЈ ЗГОШЋИ, У ЦЕНТРАЛНОЈ БОСНИ

Пијук је тупо ударио у нешто тврдо, у неко сиво обличје чији се један крај само наслућивао у муљу. Најзад, чврст ослонац за аркаде новог моста, помислише радници, па обрадовани, почеше око тог места журно да копају. Али, ускоро се показа да је то само камени блок, једва дугачак метар и по, а широк знатно мање... Откуд сад та тако прецизно исклесана четвртаста стена, ту у кориту Миљацке? — запиташе се људи, па је извалише из блата и муља да би је боље осмотрили. Полише је и водом: блесну бели камен на којем се указаше неки чудни урезани знаци... Радници почеше даље да трагају око тог места, па пронађоше још десетак сличних громада — на некима су се, поред знакова, налазиле и уклесане фигуре људи и животиња...

Тада, средином 1970. године, градитељи моста Скендерија, на Миљацки, у Сарајеву, нису ни слутили пред каквим се открићем налазе. Тек када су стручњаци из Завода за заштиту споменика града стигли на то место, утврдили су да је, ето, пуким случајем откривена читава некропола коју је сачињавало десетак — стећака.

ИНСПИРАЦИЈА У СТЕЋЦИМА

Архитекта Богдан Богдановић овековечио је нашу револуцију кроз бројна спомен-обележја широм Југославије. Сва та дела представљају изузетна достигнућа меморијалне архитектуре, попут Каменог цвета у Јасеновцу, некропола у Прилепу и Куманову, споменик устанку у Белој Цркви, палим борцима у Сремској и Косовској Митровици... А инспирацију за нека од тих својих дела нашао је управо у — стећцима.

— Такав камени облик је посредник или бар подсетник између живог човека, с једне стране, и оних којих више нема — каже Богдан Богдановић. — Ти споменици не стоје усамљени на некој ледини, напротив, они постају део читавог амбијента у који су постављени. Такав је, на пример, и онај у Белој Цркви, јер се показало да може да представља и део сценографије, пошто се око њега сваког 7. јула одржавају велике представе. То је изванредан уметнички доживљај, јер се све догађа у по бела дана, као у античком позоришту.

ВИДЕО САМ НЕШТО ЧУДНО!

За богумилску уметност (богумили су припадници верске секте која је постојала у Босни од 12. до 15. века) односно надгробне споменике који столећима постоје у нашим крајевима, сазнало се у свету тек крајем 18. и почетком 19. века. Путници намерници који су из западне Европе долазили и пролазили кроз ове наше крајеве причали су касније како у Далмацији. Босни и Херцеговини народ израђује необичне споменике и то у камену, а у њих урезује неке знаке или фигуре. Међутим, све те приче нису биле документоване никаквим скицама, па тако нису заинтересовале западни културни свет који је у то време био опседнут анализама уметничких дела из времена ренесансе, и каснијих раздобља.

Тек када је енглески археолог Џон Артур Еванс (1851—1941) — који је на острву Криту открио праисторијске градове Кносос и Фестос — прошао кроз Босну и Херцеговину, угледао, а касније и описао неке од тих надгробних споменика, стећци су заинтересовали поклонике уметности и историчаре у свету.

И ЛЕГЕНДЕ ИХ ЧУВАЈУ

Ако неко покуша да додирне стећак или да га разруши, истог тренутка облаци ће се зацрнети, а страшан ветар почеће да дува. Тада ће се небо отворити, муња ће блеснути, а гром ће ударити тог човека и на месту га усмртити. А олуја, град и киша тог лета ће потпуно уништити и сатрти све усеве на његовим њивама...

Тако гласи једна од древних легенди која се, чак и данас, препричава у неким крајевима Босне и Херцеговине. Али, захваљујући њој стећци — надгробни споменици стари неколико векова — које често народ назива мрамором, мраморјем или грчким гробљем, остали су и до данас сачувани.

Једна друга легенда, настала у Херцеговини, говори, пак, о пореклу стећака. Она каже да су некада давно Грци живели на том тлу, али су морали да напусте ове крајеве због седам снежних хладних година. А као доказ да су ту били — оставили су ова камена обележја!

У Херцеговини има највише стећака, па затим у источној, југоисточној и централној Босни, а постоје и у Црној Гори, Далмацији и западној Србији. Као по правилу, сви су постављени на неком узвишењу или на ледини (мада је данас многе закрилила шума или поплавила река, као оне у Миљацки), јер једино тако путници су и могли да их примете, па је на тај начин и била осигурана дуга успомена на човека који је ту сахрањен.

СЛИКАР И ГРАФИЧАР ЛАЗАР ВУЈАКЛИЈА НАПРАВИО ЈЕ ОВУ ЛИТОГРАФИЈУ, НАЗВАНУ „ПАСТИР“, ПОДСТАКНУТ СЦЕНСКИМ ПРИЗОРИМА СА СТЕЋАКА

ПОПУТ БЕСКРАЈНЕ ТИШИНЕ

Према подацима Алојза Бенаца, председника Академије науке и умјетности Босне и Херцеговине, који је деценијама проучавао стећке, до данас је сачувано око 40.000 ових надгробних споменика, а верује се да их је крајем 18. века било двоструко више. Током деценија киша, ветар и

СПОМЕНИК УСТАНКУ У БЕЛОЈ ЦРКВИ: ИНСПИРАЦИЈА У НАИВНОЈ НАРОДНОЈ УМЕТНОСТИ

сунце учинили су своје: камене плоче све више су се круниле и осипале, слова су се на њима брисала, а барељефа изједначавали са осталом површином споменика.

Неки стећци су у облику плоче, сандука или саркофага, док они усправљени најчешће изгледају као крстови или четвртасти стубови. На њима су обично урезане појединачне фигуре, а некада и читаве композиције људи и животиња или бића из маште. Наивни уметник је примитивним средствима за обраду камена урезао у те надгробне споменике разне призоре из лова: тако јелене прогоне пси, салећу из соколи, а ловци их у трку следе на коњима . . .

На овим споменицима приказане су и разне народне игре: мушкарац и жена заустављени су у покрету, а понекад је играч приказан како предводи коло или јаше на коњу. Тај човек је, како се тумачи, у ствари покојник који има улогу предводника.

Пошто је народни уметник све ове призоре правио веома примитивним средствима за клесање камена, неке фигуре изгледају незграпне, пропорције тела су нереалне, а положај неприродан. Ловац је често представљен како јаше на тако мајушном коњу да му се ноге вуку по земљи, или је дрвеће знатно ниже од животиња.

Такви су стећци у Херцеговини, док на онима из источне Босне нису урезивани сценски призори. На њима нема разграњатости маште већ „на каменим надгробним обележјима влада мир попут бескрајне тишине у столетним босанским шумама" — како је написао др Алојз Бенац.

ПИСАНО БОСАНЧИЦОМ

На многим стећцима, до данас сачуваним, налазе се разни натписи, а већина њих потиче из Херцеговине. Они су исписивани старом ћирилицом, названом босанчицом, а садрже податке о покојнику, мајстору који је клесао стећак и уписивао слова, као и појединости из тадашњих значајних историјских догађаја.

Један од карактеристичних натписа је, на пример, овај урезан на стећку код Некука, код Стоца, у 15. веку:

„Ва име бога и светога Ивана, се лежи Радосав Влаховић. Нека се зна, јере легох на својој племенитој баштини. Се писа Радич Радосалић: а сијече Милета ковач Крилић".

Почетак натписа, као и на овом, односи се на призивање бога и светаца. а затим говори о томе ко лежи у гробу. Уобичајено је да се нагласи како покојник лежи на „својој баштини", што значи да је имао статус феудалца. А сама израда споменика поверавала се обично неком ковачу који га „сијече", док је натпис радило неко друго лице.

Стећци откривени код Бугојна дали су вредне податке о периоду у којем су настали ови споменици. До 13. века покојници су у том крају сахрањивани без икаквог надгробног обележја. Али, када је половином тог столећа подигнута црква, око ње су почели да се постављају стећци, тако све до 16. века када је црква разрушена. Анализа изгледа оружја које је представљено на стећцима и његово упоређивање са формом оног из тог времена, сачуваног до данас, даје непобитне доказе да су ти камени споменици подигнути у периоду од 13. до 15. века: све до потпуне турске окупације ових крајева, што је неминовно повукло и наглу промену политичких прилика, као и народних обичаја.

Све ове некрополе данас су под заштитом државе, око многих стећака је терен рашчишћен, шума посечена, коров отклоњен . . . док су други сакривени шибљем или су гробове разрушили булдожери када су грађена нова насеља и ауто-путеви.

Данас у свету постоје бројни поклоници ове наше народне наивне уметности, а многи сликари, скулптори и архитекте налазе у њима инспирацију и подстрек за стварање нових дела.

Б. Јеремић

ОСУЂЕНИ НА ЧАЈ И КАФУ

Половином 16. века кафа је у земљама Блиског и Далеког истока постала толико омиљена да су људи све ређе одлазили у мошеје а све више залазили у кафане на који гутљај пријатног црног напитка.

Цариградски имам забранио је тада чудесно зрно, које је из своје прадомовине, египовске покрајине Кафе, разнесено широм света, проповедајући како Коран не дозвољава употребу кафе. На дан устајања мртвих — говорио је имам — они који су за живота пили кафу биће црни од дна џезве у којој се она кува! Али, Сулејман Величанствени волео је овај напитак више од било чега па је имама прогласио за најобичније лупетало. Колико год је Сулејман волео да се окрепљује кафом, толико је његов син Селим II био њен огорчени противник и објавио јој је прави рат. Док су једни обожавали кафу, други су је одбацивали, и тако је било увек и свугде где год је стизала.

Почетком 17. века замирисала је и у Европи и напречац освојила Европљане. Некако у то време у Паризу се обрео и турски амбасадор Сулејман-ага који је тако добро кувао кафу да му је кућа увек била пуна гостију. А као дипломата — умео је ову своју вештину и те како дипломатски да употреби. Успомена на њега сачувана је и у литератури, и то у лику великог Мамушија у Молијеровој комедији „Грађанин племић".

Прогнано зрно нису ни у Европи баш сви дочекали раширених руку. У време Чарлса II и у Енглеској је дошло до покушаја да се забрани употреба кафе, а 1679. у Ексу, у Француској, одржана је јавна расправа о њој. Међутим, оне нису баш ништа значиле онима који су се све више уживања сркутали овај напитак којем и велики композитор Бах посвећује једну своју кантату.

У свеопштој пометњи око тога колико су, и да ли су, штетни кафа и чај јавили су се средином 18. века и неки шведски лекари. И закључили су — штетно је и једно и друго. Убрзо се читава Шведска поделила на оне који су „за" и оне који су „против" чаја и кафе. И — није било нимало лако сести и на миру попити шољу ових напитака, јер се неретко дешавало да неки од њихових противника одржи човеку право предавање.

Кад су жучне расправе достигле врхунац, јавио се и шведски краљ Густав III чврсто решен да их коначно прекине. Баш у то време два брата близанца осуђена су на смрт због неког убиства. Краљ је одлучио да им казну ублажи доживотном робијом, али под условом да пристану да сваког дана пију што веће количине чаја и кафе. Браћа су, наравно, пристала.

Сваког дана осуђеници су пили по неколико шоља напитака. — један чаја а други кафе. Године су пролазиле, здравље их је одлично служило, ни најмањи поремећај здравља није могао да се примети. У позним годинама, кад је зашао у осамдесет четврту, онај који је пио чај умро је, и то — од запаљења плућа. Брат близанац надживео га је неколико година.

Експеримент, смешан за данашње појмове, трајао је дуго и окончан је на задовољство присталица кафе и чаја, који су већ увелико освојили не само Швеђане него и цео свет. Не зна се само да ли је краљ Густав дочекао исход овог експеримента — 1792. године убијен је на једном балу.

Н. С.

BABALU стрип

КЛОПКА У МОЧВАРИ

БЕРНАР, КАПЕТАН **КОРМОРАНА**, И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ ЏОРДАН И ЏИН, НА СВОМ ПУТОВАЊУ ПО МОРУ СТИГЛИ СУ У ЈЕДНУ АЗИЈСКУ ЛУКУ ГДЕ НАИЛАЗЕ НА СВОГ ОГОРЧЕНОГ НЕПРИЈАТЕЉА ВАНГ-ХОА! БЕРНАРД И ЏОРДАН СУ ЛАЖНО ОПТУЖЕНИ ЗА УБИСТВО, АЛИ УСПЕВАЈУ ДА ПОБЕГНУ ИЗ ЗАТВОРА. С ЊИМА, СИЛОМ ПРИЛИКА, БЕЖЕ ЈОШ ДВА РОБИЈАША...

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

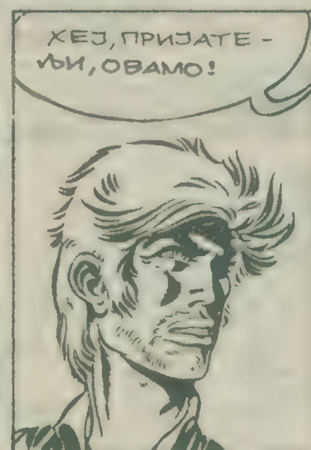

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

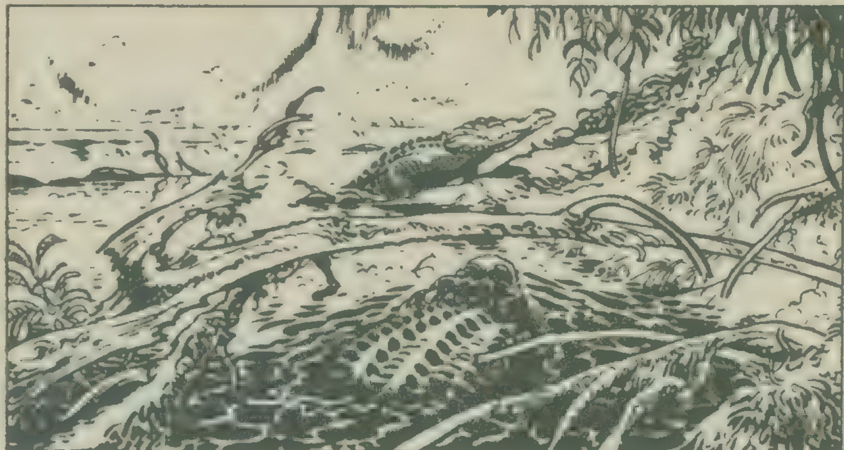

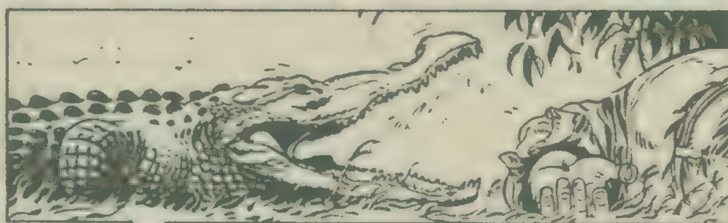

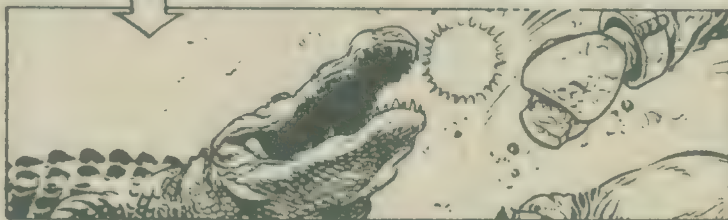
КЛОПКА У МОЧВАРИ

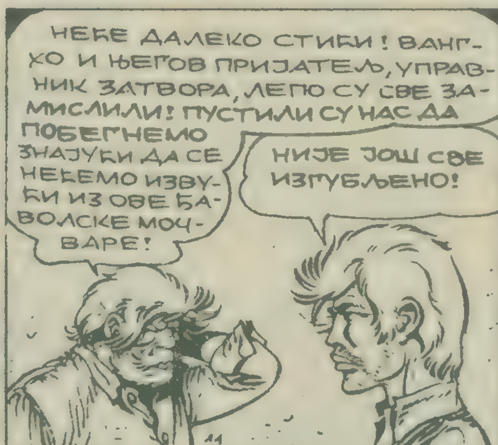

КЛОПКА У МОЧВАРИ

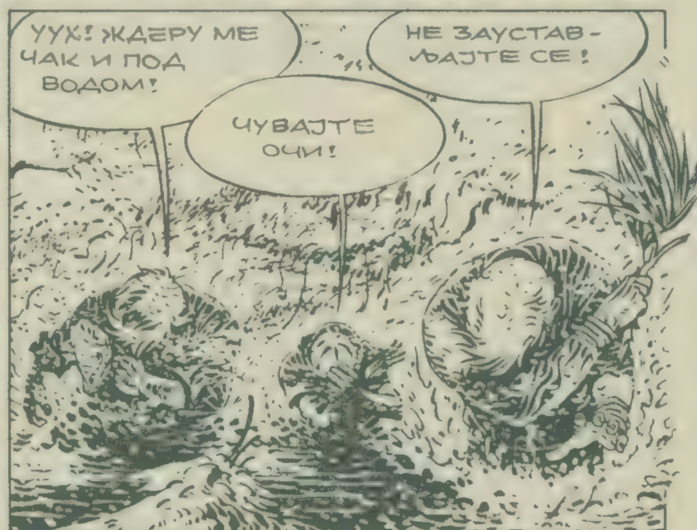
ОВАЈ ИСТИ ПУТ КОЈИМ СУ КРЕНУЛИ БЕРНАРД И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ, ПОКУШАО ЈЕ ДА САВЛАДА И РОКО, АЛИ...

КЛОПКА У МОЧВАРИ

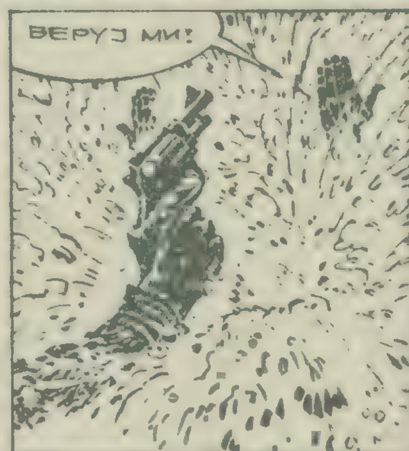

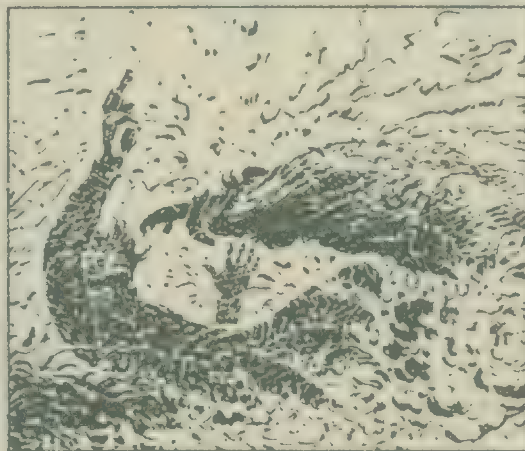
КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

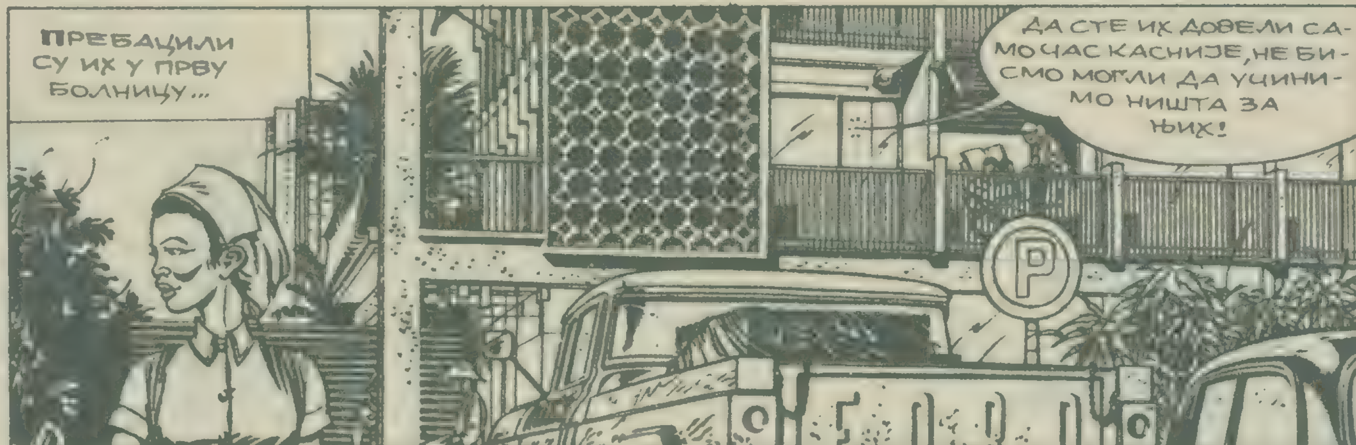

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

КЛОПКА У МОЧВАРИ

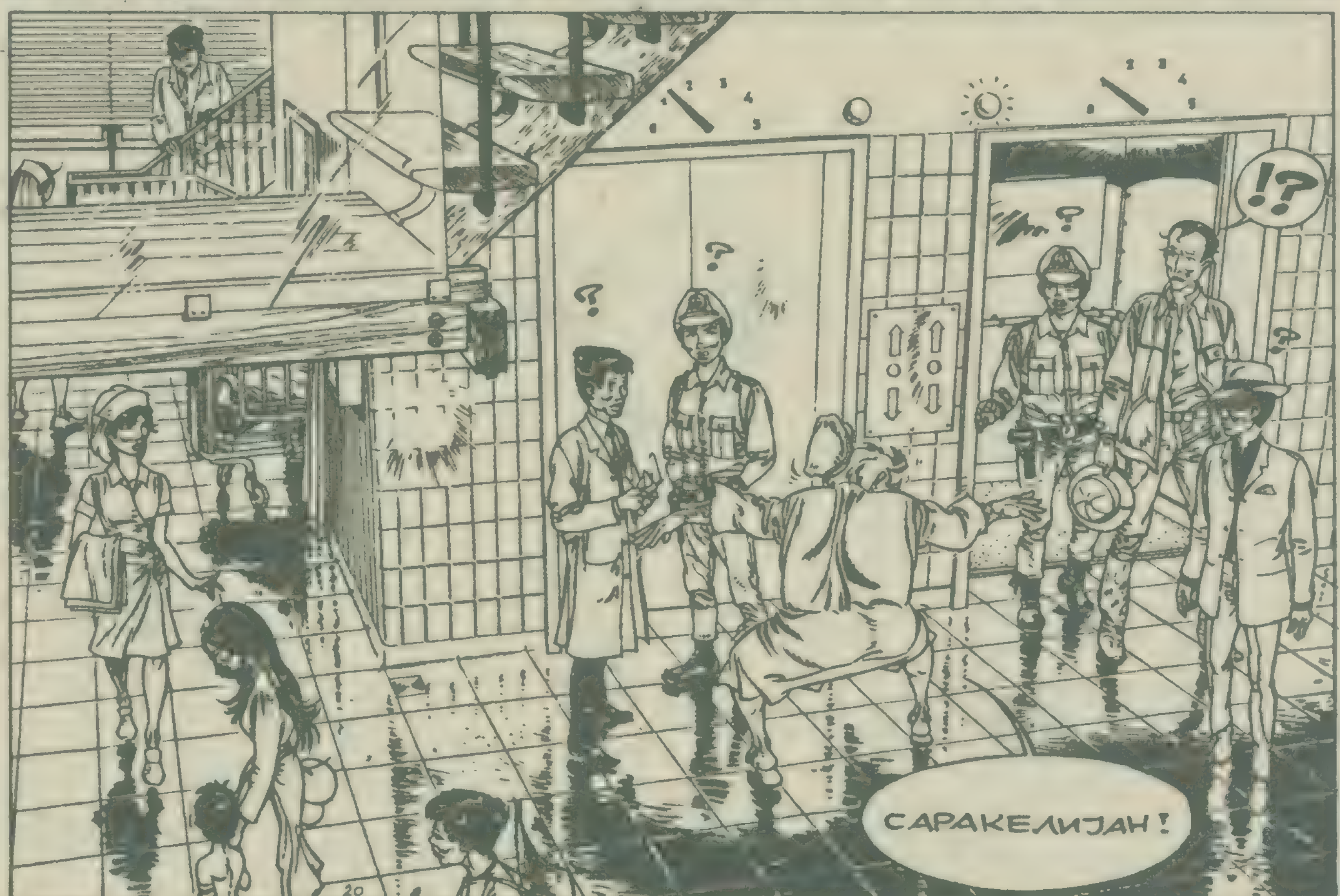
КЛОПКА У МОЧВАРИ

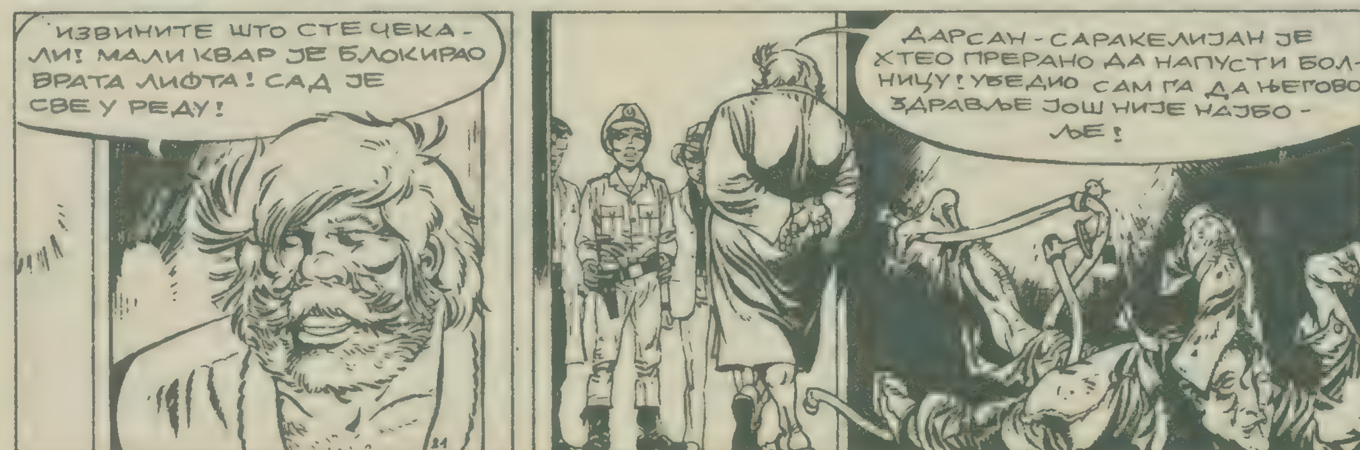

КЛОПКА У МОЧВАРИ

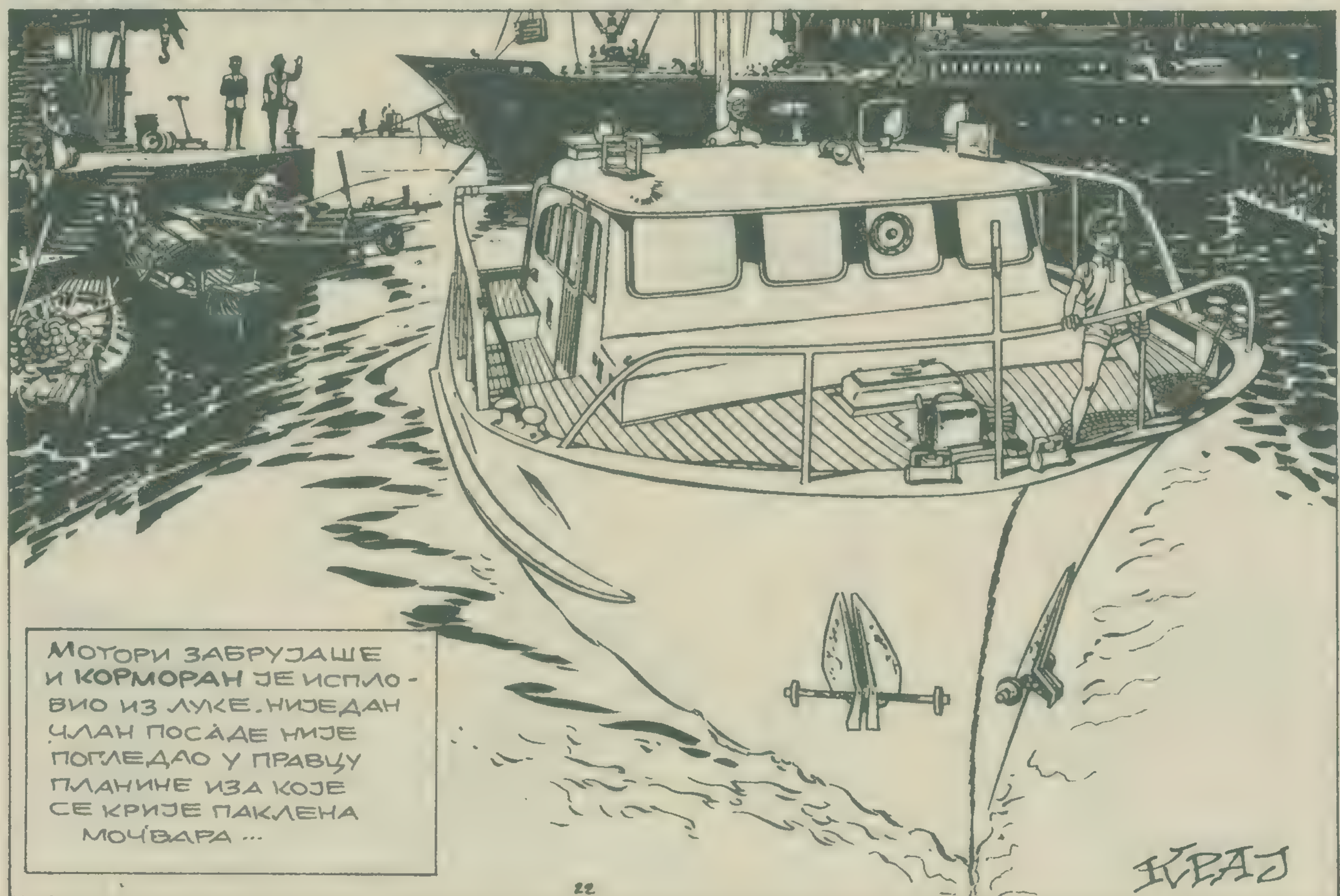

КЛОПКА У МОЧВАРИ

ШАЦА УБАВИЋ :

ОМИЉЕНА ФОТЕЉА

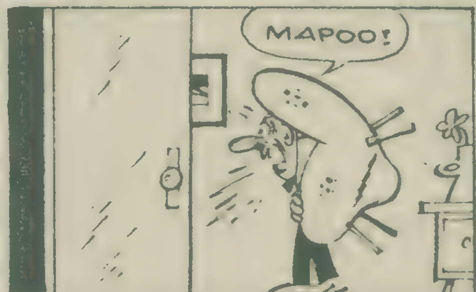

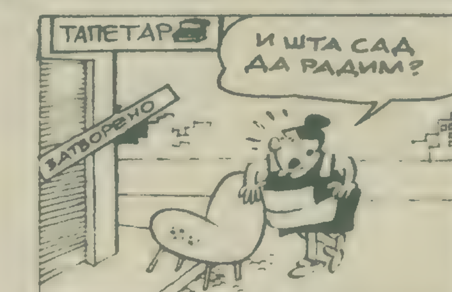

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **КОБНИ ПОЗИВ**

ПОПАЈ
BY BUD SAGENDORF

ОЛИВА РЕЧЕ ДА ДАНАС НЕМА НИКАКВОГ ПОСЛА!
МОРА ДА ЈЕ СА БАЦОМ!

ЈАОООО!
СТО МУ АЈКУЛА! ТО ЈЕ ОЛИВИН ГЛАС!

ЈАООО!
!
ТО ЈЕ ГЛАСИЋ ГОСПО'ИЦЕ ОЛИВЕ!

КЛАДИМ СЕ ДА ЈУ ЈЕ БАЦА НЕШТО УВРЕДИО!
СМОЖДИЋУ ГА!

КЛАДИМ СЕ ДА ЈЕ ПОПАЈ ГРУБ ПРЕМА ЊОЈ!
ИЗМЕСИЋУ ГА К'О ПИТУ!

ШТА СИ ЈОЈ УЧИНИО?
!

СТАНИТЕ! САМА САМ ТО УЧИНИЛА!

?
СЛОМИЛА САМ ЈЕДАН НОКАТ!
ШМРК!
ШМРК!
2-19
BUD SAGENDORF

УБИСТВО ПО „КОДЕКСУ ЧА

Почетком 1835. године из аристократске Северне Каролине, са обале Атлантика, у Тексас се доселио Роберт Потер. Дојахао је сам на крупном шареном коњу. Једино што је донео из завичаја били су дебели свежањ долара и врећица злата.

Потер је купио земљу на обали Сода-језера у покрајини Харисон, саградио ранч и купио велико стадо говеда. Сам је себе називао пуковником, али никад није рекао где, када и како је стекао тај чин.

Тексашани, разбарушени, отворени и радознали, једино су сазнали да је напустио североисток после смрти жене коју је много волео, па су га, романтично расположени какви су већ били, помало сажаљевали.

Нико није знао праву истину о Роберту Потеру и жени коју је волео. Та жена лепотица удала се за ружног Потера зато што је био богат. Он је то убрзо увидео, па је почела да га разједа љубомора. У свакоме коме се насмешила видео је супарника. Једног дана, у наступу слепе љубоморе обилно подгрејане алкохолом, убио је двојицу: једног педесет петогодишњег методистичког проповедника и једног лепушкастог момка од седамнаест година.

После тога побегао је на запад и успео да о својој прошлости вешто протури романтичну измишљотину.

НЕ ПРИХВАТА ИЗАЗОВ

Богат, лукав и бескрупулозан, брзо је успео да постане врло утицајан човек међу новим досељеницима и они су га изабрали за свог представника у уставотворној скупштини, кад се Тексас одвојио од Мексика и прогласио независном државом. У рату за не-

зависност Тексаса, у борбама против трупа генерала Санта Ане на реци Сан Хасинто, Роберт Потер се истакао као храбар борац. После рата, уз помоћ нових насељеника, постао је први министар морнарице нове независне државе.

Потер је министарски положај спретно искористио да увећа своје богатство и утицај на досељенике са севера. У то време све јаче су се заоштравали сукоби између дошљака, који су почели да гаје памук, житарице и поврће, и староседелаца-сточара, који су сматрали да Тексас постоји једино зато да би на његовим пространствима пасла говеда и коњи. Кад му је истекао министарски мандат, Роберт Потер је одлучио да те супротности искористи за још уноснију политичку функцију. Као кандидат нових досељеника кренуо је у борбу за место у тексашком сенату.

У изборној кампањи 1839. године сукобио се са кандидатом староседелаца и својим суседом, капетаном Пинкнијем Роузом.

Роуз је био „чистокрвни Тексашанин", висок метар и деведесет, витак, с мишицама пунокрвног мустанга и очима јастреба, без длаке на језику и увек оран за громогласан смех, папрену шалу и мушки обрачун песницама.

У једном предизборном говору Потер је за Роуза рекао да обећава оно што не може, а не намерава да испуни.

Кад је Пинкни Роуз то сазнао, упао је у салун где је Потер частио своје кортеше и рекао му:

— То што си рекао да не могу да урадим оно што обећавам, још бих ти могао опростити, јер твоје је право да сумњаш. Али, ти си рекао да не намеравам да испуним оно што обећавам, а то значи да си рекао да лажем! Зато ти сада кажем: ти си, Роберте Потеру, лажљиви јенкијевски којот и јенкијевско ђубре! Или повуци „пуцаљку", или повуци оно што си рекао о мени!

Роберт Потер није био кукавица, али је знао да Пинкни Роуз брже од њега

извлачи оружје и брже притиска обарач.

— Повлачим све што сам о теби рекао, Роузе! — прогунђао је.

— Не само да си лажљиви којот, него си и смрдљива кукавица, Потере! — презриво рече капетан Роуз и окрете му леђа.

Од тог часа Роберт Потер је био обична нула у очима свих правих Тексашана.

СКЛОНИШТЕ У ЛОМАЧИ

Потер није одустао од намере да постане сенатор. Уз то, желео је да се освети капетану Роузу за јавну бруку.

Једне ноћи неко је у близини Роузовог ранча из заседе убио шерифа из Сан Антонија и два ранчера. Један од тих ранчера био је, због нежигосаних говеда, у свађи с капетаном Роузом. Подмукли Потер је то

— ТИ СИ, РОБЕРТЕ ПОТЕРУ, ЈЕНКИЈЕВСКИ КОЈОТ И ЈЕНКИЈЕВСКО ЂУБРЕ! ИЛИ ПОВУЦИ »ПУЦАЉКУ«, ИЛИ ПОВУЦИ ОНО ШТО СИ РЕКАО О МЕНИ! —УЗВИКНУО ЈЕ ПИНКНИ РОУЗ.

искористио. Одјахао је у Остин и уверио председника Тексаса Ламора, коме је новчаном подршком помагао да буде изабран, да је Пинкни Роуз убица.

Председник Ламор је расписао награду од 500 долара за онога ко ухапси осумњиченог Роуза. Али, пре него што је ико сазнао за то, Роберт Потер је сакупио дружину од седамнаест нових насељеника и у први сумрак кренуо према Роузовом ранчу.

— Најбоље ће бити ако то псето погине у борби! — рекао је Потер. — **Још је боље ако ранч изгори и све што је од вредности у кући! Ако неко од вас нешто спасе из пожара, његово је и нека о томе не говори никоме!**

Роуз је с надзорником Флојдом Ципсом кренуо према коралу баш у тренут ку кад је Потерова банда отворила ватру на двојицу каубоја који су покушали да их зауставе на улазу у ранч. Роуз је, изузетно, био ненаоружан. Пут према кући и пушци већ су пресекли Потерови људи.

— У дрва, газда! — муну Роуза у ребра сналажљиви Ципс. — **Много их је! У дрва, покриће те! Брзо!**

Капетан се завуче у гомилу сувих грана за ложење, а Ципс набаца преко њега још неколико нарамака, па потрча, прескочи ограду корала и замаче у шумарак.

За то време Потер је с неколико људи упао у кућу.

— Где је Роуз? — издра се на капетанову жену која се скаменила у фотељи. — **Где је тај гад?**

— Напоље, кукавице! — презриво му добаци жена. — **Захвали богу што није ту!**

— Говори, бабо! — дрекну на њу Езекија Џорџ, један од Потерових пријатеља, и муну је револвером у ребра.

Џорџ затим приђе Роузовом писаћем столу и покуша да извуче претинац. Био је закључан и он једним метком разнесе браву. Затим поче да претура по фиоци. Новца није било, само један сребрни сат. Џорџ га псујући стрпа у џеп.

— Остави сад то! — викну му Потер. — **Прво да нађемо Роуза. Није далеко!**

Истрчао је у двориште. Већ се увелико ухватио мрак. Потер спази гомилу дрва.

— Пали то! — нареди Џорџу који га је у стопу пратио. — **Треба нам светла!**

МИНИ-КВИЗ

1. Дисидент је . . .
2. Ђулистан значи . . .
3. Звижд је област која се налази . . .
4. Шта је то Зид федералаца?
5. А Зид плача?

ОДГОВОРИ:

1. Отпадник: онај који је напустио своју странку или веру. 2. Ружичњак или врт са цвећем. 3. У средњем току реке Пек, а главно место је Кучево. 4. Северни зид париског гробља Пер-Лашез, пред којим су, 1871. године, стрељани борци Париске комуне. 5. Назив једног бедема уз чувену Омарову џамију у старом Јерусалиму, испред којег се окупљају верници и уз посебне молитве „плачу" за Мојсијевим плочама на којима је, према предању, исписано десет божјих заповести, а које су наводно ту узидане.

„...АСТИ“

Гомила сувих грана плану и убрзо осветли двориште. Потерови људи растрчаше се као вуци по помоћним зградама, али Роуза нису могли пронаћи.

— **Умакао је!** — викну Потер — **Враћамо се!**

Пре него што су отишли, насилници Роберта Потера опљачкали су што су могли.

ЏОРЏ »ОЛОВНИ РУДНИК«

Кад су нападачи одјахали, Роуз се извукао из распаљене ломаче. Већ је одело на њему горело. Руке којима је штитио лице, биле су у црним ранама.

У цик зоре Роуз са својим каубојима опколио је Потерову кућу. Заузели су бусије и чекали. Први се на прагу куће појавио Езекија Џорџ. Пошао је према бунару трљајући очи.

— **Брани се!** — викну му Роуз и у истом тренутку испали на њега два хица.

Езекија Џорџ се сручи изрешетан сачмом. Имао је среће. Преживео је. До краја живота у покрајини Харисон био је познат као Џорџ — „Оловни рудник“.

Потер је био слабије среће. Као што је Роуз потражио спас у гомили дрва за ложење, тако је он потражио спас у оближњем Сода-језеру и сакрио се у трсци.

Роуз је приметио како се на једном месту трска повија. Пажљиво је нанишанио и опалио. Зачуо је јаук, а затим се трска умирила.

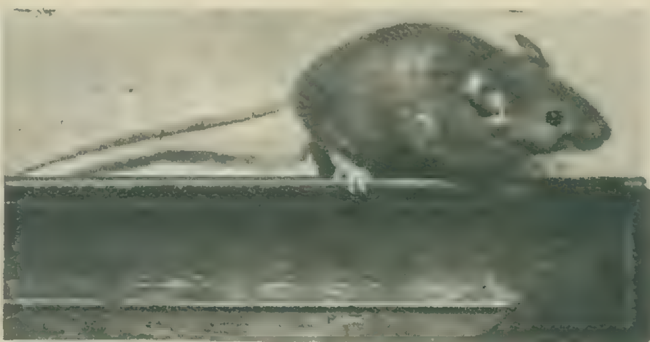
Два дана касније Потеров леш је доплутао до супротне обале.

Пинкни Роуз је нестао. Потера састављена од јужњака није се превише трудила да га пронађе. Неколико дана касније тексашка полиција ухватила је убицу шерифа из Остина и двојице ранчера. Сутрадан предвече Роуз је ујахао у Харисон и отишао у судијину кућу. Суд га је ослободио кривице за убиство Роберта Потера.

— Роберт Потер је лажно оптужио капетана Роуза! — образложио је судија пресуду. — **Капетан Роуз је убиством клеветника опрао своју част, а то значи да је убио у самоодбрани!**

За време боравка у Америци познати писац Чарлс Дикенс чуо је за овај догађај. У „Белешкама из Америке“ описао га је детаљно, критикујући тексашки „кодекс части“ који допушта убиство и „ужасне обичаје те земље“.

А. Р.

Домаћи или кућни миш (лат. Mus musculus)

ЧУВАЈ СЕ љупког Церија!

Миш није онакав каквог га приказују у цртаним филмовима и стриповима: то је једна од највећих штеточина на свету.

Захваљујући својој умиљатости, симпатичном изгледу и живахности, љупким очицама и танком репићу, то је сигурно једна од најомиљенијих животиња, иако га се многи неоправдано плаше. Њим су се бавили и баве зоолози, економисти, дресери па чак и психијатри. Као оличење нејаког и увек угроженог малишана, јунак је многих цртаних филмова, стрипова, сликовница, прича, басни.

Међутим, кад се живот најобичнијег и свима знаног миша осмотри с друге стране, без одушевљавања догодовштинама шармантног Микија Мауса или мудрог Церија, наука и математике недвосмислено показују да мишеви у свету направе много више штете него што људи зараде на његовим ликовима и доживљајима. А обе бројке су заиста астрономске.

НАУЧНИЦИ СУ ЗАБРИНУТИ

Мишеви припадају врло разгранатом и многобројном роду Mus, и раширеном по читавом свету, као и њихови блиски сродници пацови. Ни по неким другим особинама они се много не разликују од осталих већих глодара. Истина, мишеви су ипак мање опасни за здравље и материјална добра човека од свуда озлоглашених и неустрашивих пацова, али понекад изгледа готово несхватљиво колико штете и главобоље може да нанесе овај ситни сисар, који се размножава свуда и у свако доба године. Утврђено је да без проблема на свет доноси младе чак и у хладњачама и неким хемијским фабрикама где је средина за човека — отровна.

Све ово показује да миш није тако нежан и неотпоран како га често приказују. Природа га је обдарила необичном плодношћу и ма колико га човек уништавао, број се брзо увек попуни, а штета расте. Али, нису само људи они који отровима, мишоловкама и ко зна још каквим средствима убијају никад недужне мишеве. По броју непријатеља изгледа да је мишић једна од најугроженијих животињских врста на свету, јер њега тамане пси, мачке, змије, разне врсте птица, ласице, творови па чак и његови сродници — пацови. Међутим, својом хитрином и већ пословичном мишјом рупом, мишеви се ипак, како-тако, спасавају. А природа се побринула да један пар мишева за само годину дана донесе на свет неколико генерација младих, који убрзо и сами постају способни за рађање.

Најзад, да ли је стварни прототип Микија Мауса или Церија заиста тако штетан и опасан као што тврде увек забринути научници?

НЕПРИМАМЉИВ МАМАЦ

Кад су енглески војници отворили тенк побеђеног немачког генерала Ромела, унутра су нашли неколико његових одела и — гнездо мишева. Упорни глодари нису зазирали ни од пустиње ни од славне „пустињске лисице“.

Сваке године, статистика показује, мишеви униште хиљаде тона драгоцене хране, скупоцене робе, изазову десетине пожара и хиљаде кратких спојева. И када нису гладни, њихови оштри зубићи грицкају све око себе: изолацију на електричним водовима, књиге у библиотекама, кожу у складиштима, жито у силосима — све.

Међутим, за најезду мишева, нарочито оних домаћих, који су одувек блиски пратиоци човека, највише су криви сами људи, јер им омогућују да у његовој непосредној близини живе заиста угодно и сито. Само у Београду свакодневно се око 800 тона разних отпадака и смећа баци на 4 500 сметлишта, а то је обећана земља за пацове, мишеве и разне врсте штетних инсеката.

Кад је родна и сува година (јер велики непријатељ мишева је и вода), кише и поплаве, и ако се не уништавају редовно и упорно, понекад са пшеничних поља човек нема шта да покупи: пре њега то су ревносно урадили мишеви.

И како се онда борити против малих нападача?

Наоко све изгледа врло једноставно: довољно је у ветеринарској станици или апотеци набавити нарочите отрове за уништавање глодара и пажљиво их поставити на места где се појављују. Међутим, ако мишеви свуда око себе имају хране у изобиљу, тешко ће загристи баш смртоносни мамац.

Неопходно је, дакле, на сигурна и добро затворена места склањати храну, а отпатке односити далеко од станова и насеља. Ни у том случају мишеви сигурно неће изумрети, али ће их сигурно бити мање. Јер, док савремени човек посматра у стану на телевизији цртани филм о Мики Маусу или Церију, прави миш врло често из своје рупе, са завесе или испод кревета, мирно гледа и човека и самог себе претвореног у симпатично биће. А ако се појави епидемија жутице, тифуса, туберкулозе или неке друге болести, људи тешко могу и да помисле да су клице свуда где су се појављивали доносили и преносили — мишеви.

И. Лончар

galimint

дах свежине који говори са вама ...

Тако много нисте очекивали
од мале бомбоне:
да Вас освежи, да Вас разгали!
ГАЛИМИНТ — Ваш џепни сапутник!
У сваком тренутку — право освежење
— ГАЛИМИНТ бомбоне

море свежине у устима

ТАЈНА ПОТОПЉЕНОГ БЛАГА

ШТА КРИЈЕ „ТЕЛЕМАХ"?

Хоће ли Французи поново покушати да извуку из мора једну олупину крцату благом која већ 178 година лежи надохват руке.

Када се средином прошлога века у Француској појавио први број листа „Илустрасион", донео је и један напис о малој луци Кијбеф на ушћу Сене у Ламанш. Писало је, између осталог, и ово:

„Туристи који долазе Сеном могу још издалека да угледају катарке бродова насуканих на пешчане наносе. Ово је место веома опасно, пошто се наноси померају после сваке олује..."

По овоме Кијбеф не би био најизузетније место на свету јер, безмало, свака обала има таквих „гробница" у којима леже многи бродови. Међутим, у овој по свему осталом безначајној луци налази се — огромна количина потопљеног блага. Оно, судећи по много чему, лежи ту већ 178 година, а да ниједан од бројних покушаја да се извуче није успео! Звучи помало невероватно да са данашњом техником, када су људи доспели на Месец и Марс — као да није могуће извући неколико ковчега са два-три метра дубине... Па ипак, тако испада!

Многи Французи сигурно maштају о том благу које се процењује на вредност од два и по милиона, до вртоглавих 15 милијарди франака. Сума којом би се обогатила и цела држава. Шта онда спречава Французе да поново покушају да изваде благо? Можда пре свега — недостатак поузданих, историјских података да оно заиста ту и лежи... Али, предање које то тврди толико је упорно, да неки историчари сматрају како му треба веровати.

»ПЕКАРЕВО« ЗЛАТО

Непосредно пред избијање француске револуције, првог јануарског дана 1790. године, један брик напустио је Руан и упутио се ка ушћу Сене у Ламанш. Био је и прилично натоварен: превозио је у суседну Енглеску греде, сандуке са ексерима и бурад с уљем и лојем. Званично. **Незванично — на њему су се налазиле личне драгоцености француског краља Луја XVI, као и цео иметак неколико нормандијских бискупија!**

Наиме, у јесен претходне године Луј XVI био је већ прилично забринут због општег народног незадовољства и све већих нереда и комешања у земљи. А када је октобра разјарена руља провалила у Версај и заузела га, краљ, краљица и престолонаследник — називали су их „пекар, пекарка и пекарски калфа" — побегли су у Париз, с намером да се што пре склоне на сигурније. Краљ је тада наредио, прича се, да се његов лични иметак, то јест неколико буриђа крцатих златним и сребрним новцем, затим скупоцено посуђе, накит и драго камење, отпреми у Енглеску, куда је и сам намеравао да пође. Пратиће га неки високи црквени великодостојници из Нормандије.

Бурбонско и црквено благо тако је доспело на овај брик „Телемах". Капетан Адријен Кемен напустио је Париз пред нову 1790. годину, да би се зауставио у Руану (ваљда да укрца благо нормандијских бискупија), из којег је исполовио 1. јануара.

Енглеске обале није стигао ни да угледа: насукао се и потонуо тек што је дигао сидра из Кијбефа. Осим једног морнара, сва посада заједно са капетаном Кеменом се спасла. Ни први ни последњи удес на том месту... **Међутим, француска влада је одмах потом упутила екипу од 300 људи да покушају да изваде „Телемаха". Зар због греда, ексера и лоја? И зашто тај брик, од свих осталих бродова који су страдали на кијбефском песку, ако није постојао неки јак разлог? Прича о краљевом благу, значи, није била баш само прича...**

ПОКУШАЈИ ПРОПАДАЈУ

Тај владин покушај је пропао. За време ускомешаних револуционарних прилика као да нико није размишљао о „Телемаху". Међутим, чим се 1818. године, после рестаурације, устоличио Луј XVIII, наредио је да се баш та олупина извади „јер смета пловидби". Ово је могло да представља и сигурнији доказ да је на „Телемаху" и стварно, између греда и лоја, било и сандука са много значајнијим садржајем: краљ је, свакако, знао шта се догађало са личним иметком његове породице.

Годинама прича је „надувала" и висину блага са „Телемаха": док се у време удеса говорило о два и по милиона франака, сада их је на дну мора лежало већ — деведесет!

И други покушај да се благо извуче из песка на дну мора код ушћа Сене пропао је, али не заувек...

Већ 1937. године неки Мањи добио је одобрење од Министарства поморства да оснује акционарско друштво за вађење „Телемаха". Уговор му је омогућавао да у случају откривања блага задржи за себе четири петине, а преостало уступи фонду поморских инвалида. Мањи се удружио са једним тадашњим великим гвожђарем из Руана, Давидом. Јер, цео његов подухват заснивао се на ланцима којима је требало обухватити „Телемах", а затим га извући уз помоћ друга два брода.

Пошто су утрошили за оно време фантастичну суму од 65 хиљада франака, Мањи и Давид су одустали: сваки од њихових бројних покушаја да извуку олупину из песка завршавао се пуцањем ланаца...

Тада се појавио Енглез Тејлор који ће као актер у овој необичној причи привући највећи публицитет. Био је инжењер грађевине и у то време боравио у Руану. Тејлор је, такође, утрошио много пара: оставио је 28 хиљада франака дуга, плус неисплаћене дневнице радницима који су недељама, по његовим нацртима, подизали платформу изнад места где је лежала олупина. Када је једна новембарска олуја те, 1841. године „одувала" платформу, Тејлор је, упропашћен финансијски, побегао у Енглеску!

МИСТЕРИЈА ЈЕ ОСТАЛА...

Неко је после написао да се тада пола Француске громогласно смејало, док се друга половина још више надала у неки нов, „домаћи" покушај вађења блага, а оно мало Тејлорових акционара затворило се у своја четири зида и кукало...

Прескочимо сада све оне норвешке, холандске и остале покушаје који су се, као и Тејлоров, завршили неуспехом. У причи о благу са „Телемаха" најважнији је један септембарски дан ратне 1939. године. Тада се већ, наравно, знало за роналачку опрему. **Тако опремљен, Рене Кабиош, ронилац у служби неког Лафита, извукао је са оне олупине — пуну мрежу златних и сребрних „лујева" који су носили утиснуту годину 1788, затим делиће једног златног ланца изванредне израде који је припадао бискупској одежди!**

Било је то најзад нешто право. Најзад нешто што је указивало да прича није само прича. Али, надирале су Хитлерове трупе и Лафит је морао да прекине истраживање кијбефског дна. Додуше, треба још рећи, успео је да извуче предњи део олупине „Телемаха", заједно са остацима греда, полураспаднутим ковчезима пуним ексера и нешто лоја у бурадима... Задњи део брода на којем је била капетанова кабина остао је и даље у песку!

Тамо лежи и дан данас. А где би него у капетановој кабини стајали сандуци с благом? Тако бар верују сви који и даље причају и сањаре о томе да најзад сазнају целу истину о „Телемаху". Међу њима су и неки историчари, који тврде да би вађење преосталог дела олупине — вредело труда.

М. К.

ДРЖ

Презадужени Чарлс уместо новца даје земљу бујних шума

Виљем Пен није могао да верује својим очима: пејзаж који се простирао пред њим био је најлепше од свега што је у животу видео. И осталих пет људи који су заједно са Пеном пловили чамцем уз реку Делавер упијала су лепоту која их је окруживала, неспособни да проговоре и једну једину реч.

Обала Делавера почињала је уском чистином уз саму воду, а затим се постепено претварала у густу, непрегледну шуму. Људи из чамца збуњено су гледали јелене, ракуне, веверице и друге животиње како се слободно крећу поред обале, нимало узнемирене појавом чамца са дошљацима.

— Како је диван мир ове земље, далеко од неприлика у Енглеској... — помислио је Пен испративши погледом јато голубова изнад реке. Погледао је своје пратиоце и у њиховим очима прочитао је исту мисао. Били су квекери као и он, а за такве живота у Енглеској није било. . .

Под утиском овог раја на земљи, полако су бледела сећања на разуларену масу људи у Енглеској која је каменовала квекере и њихове радње, на влажне, мемљиве зидове затворских ћелија у којима су квекери и њихове породице умирали од глади и болести. Све је то полако нестајало и појавила се нада у бољи живот, у новој земљи.

ЗАХВАЉУЈУЋИ ДУГУ

Квекери су, у ствари, били припадници једне протестантске секте настале у Енглеској педесетих година 17. века, за време владавине Оливера Кромвела. Када је после укидања Кромвелове републике на престо дошао Чарлс II, квекери су наставили са проповедањем своје религије, која је одбацивала заклетву, службу у војсци и црквени церемонијал. Енглеска црква трудила се да искорени овакве секте, захтевајући да њена религија буде једина призната у Енглеској. Квекери су били прогањани и кажњавани, али су све то мирно подносили, дубоко верујући да је и то део њихове верске дужности.

Виљем Пен, син угледног адмирала, иако и сам квекер, није у потпуности делио мишљење већине припадника ове чудне секте. Као и многи други квекери био је кажњаван, али му никако није одговарала улога мученика. Његова идеја је била да оде из Енглеске и негде у свету нађе земљу у којој ће квекери на миру моћи да проповедају своју религију. Као логично решење наметнула му се Америка, нови свет, још неискварен сукобима и трзавицама који су владали у Европи, а нарочито у Енглеској.

Енглески краљ Чарлс II био је, посредством неких послова, дужан Пену 16000 фунти, али је Пен уместо новца тражио земљу у Северној Америци, која је тада била енглеска колонија. Није требало два пут да пита: Чарлс, који је и тако увек био без новца пристао је на предлог, а осим тога то је био начин да се Енглеска ослободи сукоба између званичне цркве и квекера. Четнаестог марта 1681. године, Чарлс II је потписао документ по коме Пену припада земља „северно од Мериленда, ограничена на истоку реком Делавер, на западу границом Мериленда, а што се севера тиче, простирала се све до краја обрадивог земљишта".

ПЕНСИЛВАНИЈА

Деветнаест месеци после тога, Пен се са седамдесет исељеника упутио преко Атлантика и, 27. октобра 1682. године, пристао бродом у залив Делавер. Одатле су чамцима кренули узводно и сусрели се са најлепшом природом коју су у животу видели.

Пен је ову земљу назвао Пенсилванија, у част свог оца, адмирала Виљема Пена. Други део имена — „силванија", дошао је од латинског назива за шуму — „силва". На ушћу река Шчујлкил и Делавер подигли су квекери своју престоницу и назвали је — Филаделфији, што је на грчком значило „љубав према ближњем". Филаделфија је била диван град са кућама од црвене опеке, смештеним у пространим зеленим парковима који су захватали површину од преко 1200 акара.

За разлику од других досељеника, квекери нису имали проблема с Индијанцима, јер су околна племена убрзо схватила да су квекери изузетно мирољубиви људи. Уговор који је са Индијанцима скло-

АВА - НА ПОКЛОН

пио Пен у Шакумаксону, новембра 1682. године, био је уговор пријатељства, обостраног поштовања и међусобне помоћи. Ниједна страна га није прекршила!

Људима у Енглеској Пенова колонија у Америци је изгледала као утопија. Као резултат тога бродови са исељеницима из Енглеске, Немачке, Холандије, Велса и других европских земаља стизали су у залив Делавер. До 1700. године, преко 40000 квекера дошло је у Нови свет, а више од половине настанило се у Пенсилванији. Досељеници су могли да купе 5000 акара земље, плодне и погодне за обрађивање, за само 100 фунти. Оно што је некада била дивљина, квекери су претворили у плодне површине засађене пшеницом или воћњаком.

Наравно овакав рајски живот није могао дуго да траје, превенствено због тога што су схватања квекера била непрактична за свакодневни живот. Било је лепо то што су били против рата, али то је истовремено значило да ће одбити да се боре у случају ратне опасности по земљу. Њихово веровање да су сви људи једнаки ишло је толико далеко да нису хтели да прихвате чињеницу да постоје људи који су бистрији, интелигентнији и амбициознији од других, односно да су способни да привређују више. Дошло је до унутрашњих сукоба, али углавном мањих размера. Године 1787. Пенсилванија је постала савезна држава.

ХИТ-СТРАНА

Омладина ✻✻ '78

Осамнаести југословенски омладински фестивал у Суботици трајао је од 11. до 13. маја ове године, а учешће на њему узело је око двеста извођача из свих крајева наше земље. Присуствовали смо вечери рока, инструменталне музике и слободних форми и конкурсној вечери на којој је изведено шеснаест композиција младих стваралаца. Ово такмичарско, главно фестивалско вече било је у сенци осталих програма јер су композиције и интерпретација сувише подсећали на већ устаљене форме у нашој музици. Извођачи као да нису могли да се ослободе угледања на своје старије колеге, па је и њиховим песмама недостајало младости и разноврсности.

Ове године уведена је једна новина: финално вече било је ретроспектива најбољих нумера које смо чули у претходна два дана. Поред награђених композиција чули смо још и познате и мање познате групе и певаче од којих су се неки већ доказали у Суботици, Миладин Шобић, на пример. Зато је ово финално вече изгледало много потпуније и богатије. Поред изванредног Шобића, чули смо још и Рани Мраз, АТОМСКО СКЛОНИШТЕ, ГАЛИЈУ, СПЛИТ-КВИНТЕТ, ЛАБОРАТОРИЈУ ЗВУКА — ВРАЊЕШЕВИЋ, Томажа Домицеља... На ОМЛАДИНИ 78 наступило је још десетак песника, а изведене су и композиције на текстове из наше револуционарне поезије.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

Рачунајте на нас

Музика и текст: Ђорђе Балашевић
Изводи: РАНИ МРАЗ

У име свих нас
из педесет и неке
за заклетву Титу
ја спевао сам стих.

Не спомињем прошлост
ни битке далеке
јер рођен сам тек
после њих.

Ал' живот пред нама
још ратова скрива
и прети нам, прети
к'о дубоки вир.

И знам да нас чека
још сто офанзива
јер морамо чувати мир:
рачунајте на нас.

Сумњају неки
да носи нас погрешан
ток
јер слушамо плоче
и свирамо рок.

Ал, негде у нама
је битака плам
и кажем вам шта добро
знам:
рачунајте на нас.

У нама је судбина
будућих дана
и можда се неко
и плаши за њу
кроз вене нам протиче
крв партизана
и ми знамо зашто
смо ту:
рачунајте на нас.

Сумњају неки...

МИОМИР ПАВЛОВИЋ И ИЦИНА ДЕЦА — прва награда стручног жирија за композицију „Кад прође време" Миомира Павловића

БТ ТОП — састав из Витоља певао је композицију „Играј, Македонко" аутора Сотира Спасовског који је освојио другу награду стручног жирија

РАНИ МРАЗ — извео је ангажовану песму „Рачунајте на нас" и био незваничан првак ОМЛАДИНЕ 78

ВИТОМИР ПЕТКОВИЋ — трећа награда стручног жирија за композицију „Збогом, Бијело дугме" Јерка Шуњке

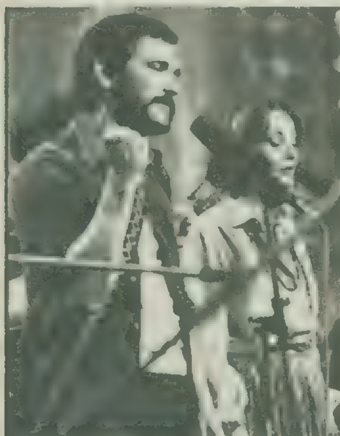
ЗОРАН МИЛАДИНОВИЋ — песма „Уз хук мора" Мирсада Хулуља освојила је симпатије публике и проглашена најбољом

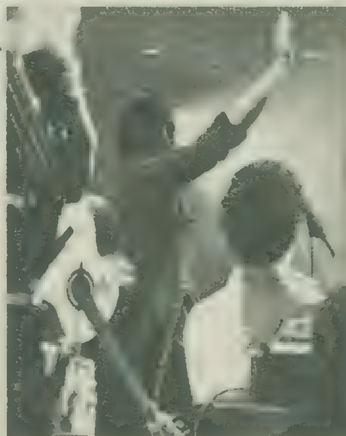

АТОМСКО СКЛОНИШТЕ — састав из Пуле, свира оригиналну и занимљиву музику

ГАЛИЈА — својим „дивљим роком" одушевила је публику у дворани.

МИРА ОСТОЈИЋ — најбоља интерпретација и друга награда публике за композицију „Не могу срце да преварим" аутор Бодина Старчевића

ИВИЦА ШОДА ЦОТИЋ — певао је своју композицију „Нека те други љуби" и освојио трећу награду публике

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем следеће ЛП плоче: »The Dark Side of teh Moon« (Pink Floyd), »Happu Children« (Osibisa), »The Best of T. Rex« (T. Rex), »Greatest Hits« (Vilson Picket), »Rare Hendrix Jimmy Hendrix«, »Burn« (Deep Purple, »Sweet Freedom« (Uriah Heep), »Now & Then« (Carpenters), »The Six wives of Henry wIII« (Rick Wakeman) и друге.

Кочо Телеску
Цицо Поповић IX/I
91000 Скопје

●●●

Продала бих нове и добро очуване ЛП плоче домаће и стране производње: »Black and Blue« (The Rolling (Stones«, »Tommy (Who), први и други албум Бијелог дугмета, ЛП „Горан Бреговић" и четири сингла, такође од Бијелог дугмета.

Тања Томић
Војвођанска 10
11080 Земун

●●●

Продајем ЛП плоче: »Greatest Hits« (Ike & Tina) i »Suzi Quatro).

Branko Kranjčević
Marijane Gregoran 68
11060 Beograd

НАША КАРИКАТУРА

(ЗЕБРА)

Читаоци јављају...

Вести из Београда

У Београду постоји група ЦРНИ СНЕГ а сачињавају је: АЛЕКСАНДАР ВУЛОВИЋ (бас-гитара), АЛЕКСАНДАР РАДОВАНОВИЋ (ритам-гитара и вокал), САВА ПЕШУТ (соло-гитара) и ВОИН АЛОЈИЦА (бубњеви) — све гимназијалци. Свирају рок-ен-рол и блуз, а поред композиција страних аутора имају и неколико властитих песама на репертоару. Гаје свој стил, немају узора и можда су зато до сада имали само два, прилично незапажена наступа. Међутим, они и даље марљиво вежбају и чекају боље дане!

Марко Шабан
Кумодрашка 105
Београд
(хонорар 100 дин.)

Вести из Титовог Ужица

Пре годину дана у Титовом Ужицу основана је група ОСЕЋАЈИ. На њеном репертоару налазе се композиције страних и домаћих састава. Чланови су: ЂОРЂЕ ВАСИЋ (вокал), САНЦО КУЛИ-

НОВ (соло-гитара), РАДОЈЕ ЗАРИЋ (бас) и СЛОБОДАН ГАВРИЛОВИЋ (бубњеви).

Иван Марковић
Лабиноке републике 4
Титово Ужице
(хонорар 100 дин.)

Вести из Завидовића

Већ три године у Завидовићима дјелује млада и перспективна поп-рок група КРУГ у саставу: ДАНИЕЛ МАРЧЕТИЋ (гитара), НЕНАД СИМИЋ (бас и вокал), АЛАДИН ДУРАКОВИЋ (бубњеви) и ДАВОР ВУЧИЋ (гитара и вокал). Свирају

композиције познатих домаћих и страних група, али имају и неколико својих нумера.

Судо Аличковић
Браће Косорића блок 24/II
Завидовићи
(хонорар 100 дин.)

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

ЏЕНЕРЕЈШН ИКС (GENERATION X)

Још једна група новог таласа добила је недавно свој албум. ЏЕНЕРЕЈШН ИКС вероватно је једина панк-група основана на самом почетку овог покрета (јесен 1976. године) која тек сада издаје своју прву плочу. ЏЕНЕРЕЈШН ИКС је до сада снимила само два сингла од којих први „Твоја генерација" (»Your Generation«), представља пародију на хит „Моја генерација" (»My Generation«) групе ХУ (WHO) из 1965. године. Овај сингл је уврстио ЏЕНЕРЕЈШН ИКС међу водеће панк-групе и постао нека врста њихове химне. Продат је у преко 60000 примерака а нашао се и на топ-листама. Други сингл „Дивља младост" („Wild Youth«) доживео је успех првог.

Темељи групе постављени су августа 1976. године. Пезач Били Ајдл објавио је тада оглас у новинама тражећи музичаре с којима би основао састав. Јавио се Тони Џејмс, садашњи басиста, а нешто касније придружио им се и гитариста Боб Ендрус. У прво време бубњеве је свирао Џон Тау али га је касније заменио Марк Лаф. Група је наступала по клубовима у Енглеској и када се нашла на самом прагу успеха, после једног концерта, украдена им је целокупна опрема. Такав ударац ретко би преживела која група. Међутим, изгледа да је то дало нову снагу саставу ЏЕНЕРЕЈШН ИКС. Његови чланови су радили више него икад и резултат је очигледан.

„Генерација икс" како се зове прва велика плоча, састоји се од дванаест композиција које трају 38 минута. Све песме компоновали су Били Ајдл и Тони Џејмс и то у пакленом ритму што је карактеристично за панк-музику. Албум се продаје изврсно, а сингл који је скинут са њега „Спреман, позор, сад" (»Ready, Steady, Go«) вртоглаво се пење на свим топ-листама. Већ сада је то највећи хит који је група имала.

направите сами

ТОРБА — ЛЕЖАЉКА

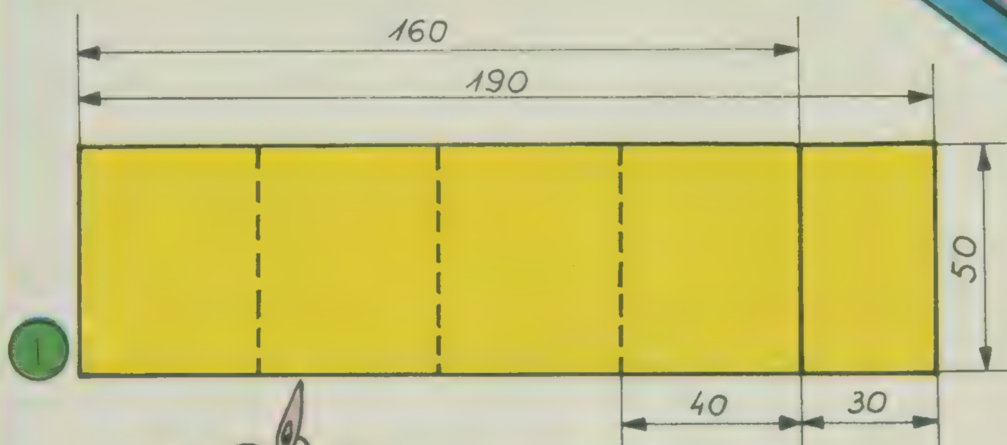

Носити душек на плажу је тешко, а лежати на песку или голом камену — неудобно. Зато вам предлажемо ову практичну лежаљку која се лако склапа и носи као торба.

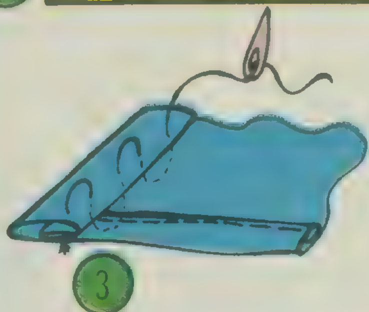
Потребно вам је чврсто платно (веома је добро оно које се користи за столице на расклапање) чија ширина треба да буде бар 50 см. Кројимо два дела: један димензија 160 x 50, а други 190 x 50 (све димензије на кројевима на **сликама 1 и 2** су у см). Оба дела су на **слици 1**. Такође су нам потребна четири комада сунђера дебљине 1—2 см димензија 48 x 38 (сл. 2), то јест за два см ужи и краћи од сегмената које ћемо направити на платну. Све рубове који се могу осути одмах ћемо порубити (**сл. 3**).

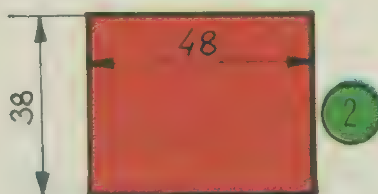
Сада саставимо платно, као на **слици 4**, у остављене отворе увучемо комаде сунђера и споља ушијемо (**сл. 5**). Део платна који нам преостаје користићемо за џеп у коме ћемо носити ситнице потребне на плажи (**сл. 6**). Ручке за ношење ушивамо како се види на **слици 6**, а лежаљка се склапа као на **слици 7**.

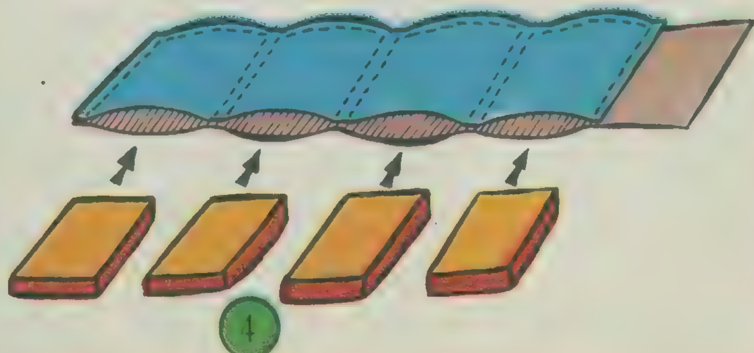
Пријатно сунчање!

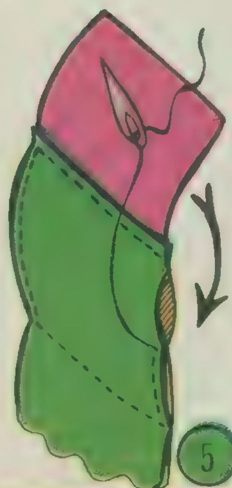

ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

НАСТРАНА СУЛТАНИЈА

Када вишедневна убеђивања нису помогла, тешка очева рука сручила се као маљ на девојку. Затим су по њој почели да пљуште ударци. Мајка је вриснула и прискочила да је заштити својим телом.

— У морнаре хоће — сиктао је отац. **— Да ми се сви смеју, од срамоте да не изађем из куће!**

Девојка је без суза, ћутке напустила собу. Пркос је још више нарастао у њој, иако је у очевим речима било истине. У њиховом малом Вигњу на Пељешцу није било куће без поморца, али то је био искључиво мушки посао. Жена морнар — то се овде никада није догодило. А и како би кад је тада у првој половини 19. века, у време једрењака, морнарски живот био тежи него рударски. Уосталом, жене и нису примали на бродове. Млада Марија Грчић имала је идеју како да премости ту препреку. Све је испричала оцу. Узалуд, побеснео је кад је чуо.

Тело јој је бридело од удараца све до вечери. Легла је у постељу чврсто решена да оствари што је наумила. Живот у Вигњу није је привлачио, другарице понајмање. Као дете дружила се само са мушкарцима. Људи су се чудили томе, а родитељи је прекоревали.

Прерушени морнар

Марија је сачекала да укућани заспу. Иза поноћи тихо је устала, подсекла косу, обукла очево одело и са најнужнијим стварима искрала се из куће и кренула пешке у Оребић. Да ју је неко срео, никада у њој не би препознао жену.

До јутра је стигла у оребићку луку. Обавештење да ће тога дана одатле исипловити неки једрењак и да капетан тражи људе за попуну посаде, било је тачно. Заповеднику брода добро је дошао млад морнар. Ипак учинило му се да су његове црте лица исувише нежне. Зауставио га је и знатижељно упитао:

— Момче, чиме се ти то храниш, кожа ти је као у девојке!

Нови морнар је нешто промрмљао и отишао низ палубу. На путу је теглио ропски; морао је да ради и за себе и за друге јер су му стари морнари често подметали део свог посла. Најтеже је ишло са румом. Посада га је свакодневно добијала. Никако му није пријало то жестоко пиће, али је морао да га пије како морнари не би ништа посумњали.

НОВИ МОРНАР СА КОЖОМ НЕЖНОМ КАО У ДЕВОЈКЕ ТЕГЛИО ЈЕ РОПСКИ. ИПАК, НАЈТЕЖЕ ЈЕ ИШЛО СА РУМОМ: НИЈЕ МУ ПРИЈАО И БИО ЈЕ ПРЕЈАК ЗА ЊЕГА, А МОРАО ЈЕ ДА ГА ПИЈЕ.

Сваки следећи дан био је девојци лепши и лакши. Брзо се привикла на груб морнарски живот. Свлачила се само кад је морала, накратко и, разуме се, кад је била сама, спавала је заједно са осталим морнарима и вешто крила да је жена. Тако је отпловила за Цариград и истим једрењаком вратила се у Оребић. Ту га је напустила и пожурила кући. Није знала да су њени родитељи и рођаци лагали мештане да је у Дубровнику у некој посети, па се приликом уласка у село похвалила својим подвигом показујући као доказ путне папире.

Уместо дивљења, дочекало ју је презрење. Несрећни родитељи нису знали где да се склоне од срамоте. Вест о Маријиној пловидби прострујала је местом. Људи су је гледали као чудо, заобилазили и убрзо, због тога што је била у Цариграду, прозвали је — Султанија!

— Султанија, Султанија! — викала су деца трчећи за **њом чим би је** угледала на улици. Чули су се и звиждуци, полетео би и понеки камен.

У олуји

Највише ју је исмејавао неки средовечни капетан који се затекао у месту у предаху између две пловидбе. Његова добацивања била су најсуровија и девојци редовно терала сузе на очи.

Изненада, после извесног времена, Султанија је нестала. Нико није знао куда, чак ни родитељи који су од ње дигли руке.

Пролазиле су године. Султанија је пала у заборав. Живот у малом и мирном Вигњу текао је као и пре. Једни су одлазили на море, други се враћали с пута и припремали за следећу пловидбу. Тако је било и са капетаном који је онако немилосрдно исмејавао младу Марију. А онда, једног дана, једрењак на којем је заповедао упао је у олују у близини обале Северне Америке.

Капетан је покушао све не би ли спасао брод. Међутим, једрима није могао против ветра. Брод је бацан читав час, док коначно није отишао на дно. Посада је потражила спас скачући у подивљало море. На жалост, људи нису дуго остајали на површини: таласи су се склапали над њима и они су нестајали под водом. Неким чудом само је капетан преживео. Кад је невреме прошло, нашао се далеко на пучини са појасом за спасавање и мршавом надом да ће преживети јер су тада бродови пролазили једном у неколико месеци. Чекало га је лагано умирање од глади и жеђи. Недељу дана некако се држао али био је сасвим на измаку снаге.

Не остављај ме!

Из бунила га је тргнуо глас. Неко је викао:

— Хеј, човече!

С муком је отворио очи и угледао велики једрењак недалеко од себе. На огради брода стајала је жена и издавала наређења посади. Не, није могуће! Али, није се варао. То је била она.

— Султанија! — једва је изустио.

Жена-заповедник брода се тргла. Иако је бродоломник силно омршавео, препознала га је.

— Помози! — пружио је руку према њој исцрпљени капетан. **— Не остављај ме!**

Марија је размишљала. Сетила се горких часова у Вигњу и његових исмејавања.

Капетан је извађен и искрцан у најближој луци. Првим бродом се вратио кући. После извесног времена, у тридесетој години живота, вратила се и Марија Грчић. Море је није више привлачило. Деца су је дочекала старим повицима. Једног дана пред њих је стао капетан кога је Марија спасла.

— Немојте, децо! Она је можда чудна, али је... човек! Не знате ви, нико то не зна!

Причало се да је Марија пловећи стекла богатство. По повратку у Вигањ подигла је лепу кућу. Старији људи казују да никад више није пловила и да никад није држала до народних обичаја и патријархалног морала. До краја живота важила је за настрану особу. Умрла је у осамдесетој години живота, крајем прошлог века. Име Султанија — остало јој је до смрти.

М. Тодоровић

ГУРМАНЛУЦИ »ТЕРОРА«

Бивши свештеник капуцинског реда Франсоа Шабо, у француској револуцији из 1791. године, постао је један од најватренијих следбеника Робеспјера, а завршио је, као и он, на губилишту. Познат је по томе што је у време режима који је назван Терором измислио — омлет надевен шпарглама и пиреом од белог ћурећег меса...

EUROCREM®

намазан на хлеб

MMMMMMMMMMMMMMMMMM...

EUROCREM

ЈЕ ХРАНЉИВ,
УКУСАН, ЗДРАВ
ЈЕР САДРЖИ МЛЕКО,
ЛЕШНИК, КАКАО...

ЗА ГЕНЕРАЦИЈУ КОЈА РАСТЕ!

Vukojev

РУНДИ

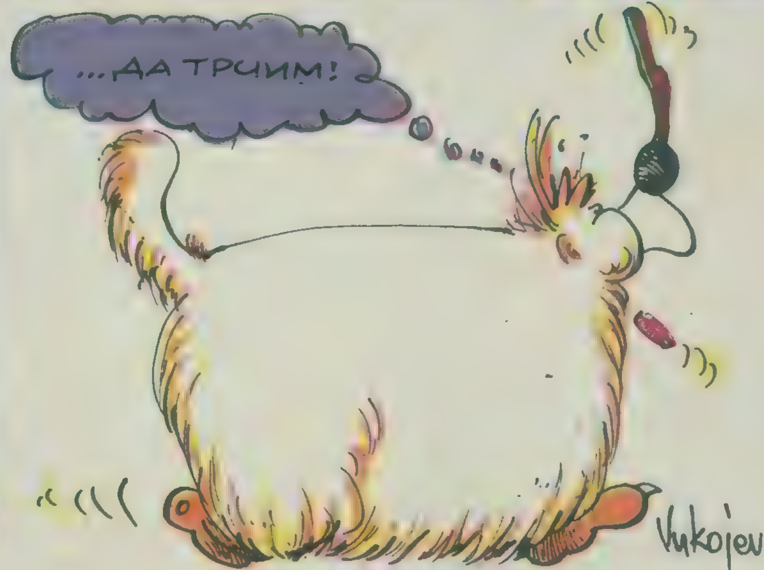

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

У НОВОМ

БОБ ШО

ИЗ КУЋЕ СЕ ЧУО КРИК. СВЕ ЈЕ ТЕКЛО ПО ПЛАНУ.

Мислим да бих вам могао бити од користи — рекао је бледи незнанац. — Желим да извршим самоубиство.

Лоример је дигао поглед са чаше, изненађен. Чак и у полумраку бара, човек који је пришао његовом столу изгледао је болестан и уморан. Очи су му гореле неком очајничком ватром. Спустио се у столицу и прихватио пиво које му је Лоример понудио. Али, пио га је без задовољства, као какав аутомат.

— Како се зовете? — упитао је Лоример.

— Рејмонд Сетл. Келнер код „Фиделија" рекао ми је да ћу вас овде наћи.

Лоример се задовољно осмехнуо. Тај келнер је био један од његових поверљивих људи. Погледао је Сетла. Нешто у његовом начину изражавања говорило му је да је то интелигентан и образован човек. А такви најлакше поклекну кад наиђу на тешкоће.

— Имате ли породицу, Рејмонде?

— Само кћерку.

— Желите ли да се њој преда новац?

— Да. Жена ми је умрла прошле године, а девојчица је од тада у дечјем дому. Сматрају да ја нисам у стању да је одгајим. Можда би друкчије мислили да имам новца, али немам га... Ово је најбољи начин да помогнем свом детету.

— Задовољни сте сумом од 20.000 монита?

— Да.

Пропали уметник

Следећег јутра Лоример је сео у свој аеромобил и напустио град. Десетак минута касније, спустио се у врт Виленове куће.

Феј Вилен је седела на клупи и читала. На себи је имала једноставну белу хаљину која је истицала блиставост њене црне косе.

— Мајкл! — узвикнула је и устала. — Откуд ти тако рано?

— Морамо да разговарамо.

— Зашто ми ниси телефонирао? Како си знао да Џерард није овде?

— Није важно. Нашао сам човека.

— Каквог човека?

— Човека који жели да изврши самоубиство. А ти си тврдила да та никад нећу наћи.

— Ох, Мајк, никад не бих помислила...

— Све је у реду, драга. — Лоример је стегао Феј у наручје. — Не брини, ти чак и не мораш бити овде кад се то догоди.

Феј се извукла из његовог загрљаја.

— Али, то је убиство.

— Не, није. Џерард ће затворити очи, а кад се пробуди наћи ће се у другом телу. И то у млађем. У ствари, направићемо му услугу.

Феј је још оклевала.

— А тај човек... Ко је он?

— Личи ми на пропалог уметника. Једва чека да се ослободи терета који се зове живот... Него, можеш ли ми дати новац да га исплатим?

— Колико?

— Двадесет хиљада.

— Мислим да у каси има толико. Како се он зове?

— Рејмонд Сетл... Идем да узмем новац. Хвала ти, драга.

На повратку, Лоример је још једном размотрио свој план. Био је једноставан. Џерард Вилен, успешан пословни човек, понашао се очински према својој младој жени, док је њој био потребан муж. То је већ дуго трајало, а тада се, у правом тренутку, појавио Лоример, учитељ мачевања. У почетку је он био задовољан тиме што га воли једна тако лепа жена, а онда је зажелео и нешто више: њен новац и све друго што ју је окруживало.

Да се то догађало на Земљи или на некој другој од педесетак настањених планета, долазили би у обзир развод или убиство. Али, на Орегонији не. Овде су за развод били потребни много јачи разлози, а убиство једноставно није долазило у обзир, јер је по закону убица морао то да плати „уступањем" свот тела жртви злочина.

Је л' то боли?

Био је већ мрак кад је Лоример стигао на место састанка. Сетл га је чекао. Дао му је знак да седне крај њега у аеромобил и одмах јурнуо према кући Виленових.

— Хоће ли то бити вечерас? — упитао је Сетл.

— Не. Вилен је на путу. Хтео бих само да упознате то место.

Сетл је изгледао разочаран.

Кад су стигли, Лоример је извадио из џепа парни пиштољ и пружио му га.

— Треба да се навикнете на оружје. Не смемо дозволити да промашите... Уђи ћете кроз овај прозор и одмах ћете почети да тражите ствари од вредности... Хајде да пробамо.

С пиштољем у руци, Сетл је кроз прозор ушао у кућу, а за њим Лоример. Нашли су се у мрачној соби.

— Она врата воде у Виленов кабинет? — шапнуо му је Лоример. — Ви ћете намерно оборити неки предмет... ову вазу, на пример. Вилен ће то чути, доћи ће да види шта је и изненадиће вас. Обузети паником, ви ћете пуцати у њега.

— Никад нисам убио никога — вајкао се Сетл.

— Не причајте којешта. Ви нећете убити њега, већ самога себе.

— Не, не, нисам у стању да пуцам у човека. Жао ми је...

Лоример је схватио да ту убеђивање не вреди и одмах је нашао излаз:

— Добро, нећете пуцати. Ја ћу то учинити. Кад Вилен падне, ја ћу побећи, а ви ћете остати у соби с пиштољем у руци. Кад се појави Феј, бацићете пиштољ и умаћи кроз прозор. Полиција ће вас ухватити за мање од једног часа. Феј ће потврдити да сте ви убица. Признаћете злочин. И — то је све.

— Шта ће бити са мном после? Је л'то боли?

— Стручњаци кажу да је потпуно безболно. Ставиће вам на главу нешто као шлем, а исти такав шлем и на Виленову главу. Повезаће вас специјалним проводником, окренуће прекидач и — готово.

— Готово заувек?

— Да, Рејмонде.

— И од тог тренутка ће Џерард Вилен живети у мом телу?

— Да.

На ово је Лоример често мислио. Вилен ће живети у Сетловом телу, а пошто је то друго тело, брак који је Феј склопила с њим више неће важити. А онда ће се он оженити њом...

Вазом о под

Идуће ноћи поново су били испред Виленове куће. Лоример је извадио парни пиштољ и проверио га. Сетл је стајао крај њега, непомичан, увијен у црни мантил.

Време је лагано пролазило. Поноћ је била близу кад се светлост у соби на спрату угасила.

— Феј је отишла на спавање — промрмљао је Лоример. — За десетак минута моћи ћемо да уђемо.

— Ја сам спреман — тихо је рекао Сетл.

Лоример је био задовољан што ће ускоро све бити готово. Сетл је био непредвидљив човек; могао је одједном одлучити да му се живот поново свиђа и да одустане од посла.

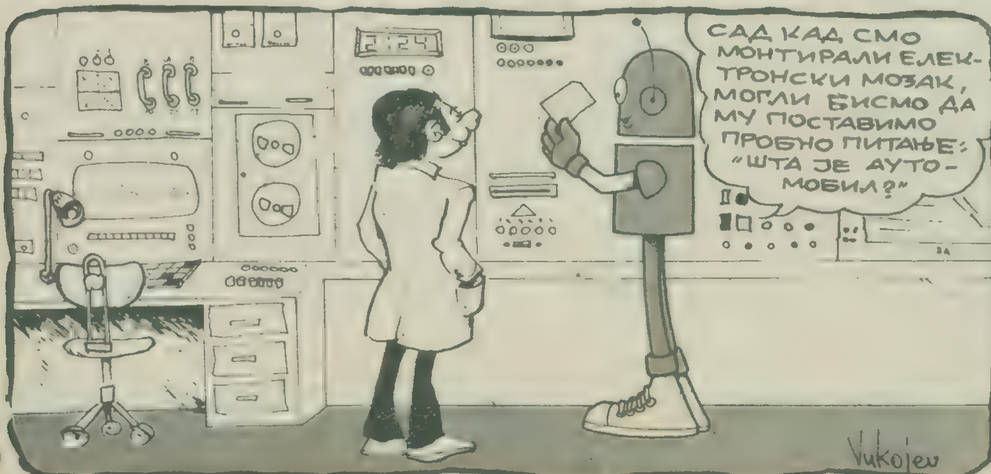
— Хајдемо — рекао је.

Без шума, обојица су се увукла у кућу.

— Ви останите ту крај прозора — рекао је Лоример. — Ако Џерард нешто види кад отвори врата свог кабинета, боље је да види вас.

Узео је са полице једну вазу од керамике и шћућурио се иза фотеље. Помислио је да би требало да сачека мало, да му се очи навикну на мрак, али био је сувише

ШРАФКО

ТЕЛУ

напрегнут и нестрпљив. Придигао се мало и тресну вазу о под.

Одјекнуло је као експлозија. Следио је тренутак апсолутне тишине, а затим је из Виленове собе допро шум корака и пригушен узвик.

Лоример је нанишанио у врата и чекао. Кад су се врата отворила и на прагу се појавио Џерард Вилен, притиснуо је обарач. Једном, двапут, трипут. Више него довољно да спржи свако живо створење. Можда још делић секунда Вилен је остао на ногама, а онда је пао напред, лицем на под, и остао непомичан.

— Ох — Лоример је дрхтавом руком пружио пиштољ Сетлу, који није скидао поглед са убијеног човека. — Сад је на тебе ред. Сачекај овде док се не појави Феј. После, знаш шта ћеш.

Сетл је климнуо главом.

Лоример је искочио кроз прозор, сео у свој аеромобил и кренуо. У том тренутку чуо је крик из куће. Феј. Све је, дакле, текло по плану.

То је неспоразум

Кад је стигао у свој стан, био је просто пијан од среће. Наточио је пиће и принео чашу уснама... и у том тренутку одјекнуло је звоно на вратима.

Кад је отворио, угледао је два човека озбиљних лица.

— Мајкл Лоример? — рекао је старији. — Ми смо из полиције. Ухапшени сте. Пођите с нама.

— У питању је свакако неки неспоразум — рекао је Лоример одлазећи са старијим, док је млађи остао у стану. „Мора да је Сетл све признао", размишљао је грозничаво. А онда га је поново захватио оптимизам. Сетл неће моћи да измакне својој судбини. На дршци пиштоља су његови а не Лоримерови отисци. Затим, ту је Феј...

Кад се нашао пред инспектором, био је потпуно сигуран у себе.

— Ви сте Мајкл Лоример — рекао је инспектор. — Оптужени за убиство Џерарда Вилена.

— Вилена? Џерард је мртав? — Лоример је одлично одглумио изненађење. — Па то је бесмислено. Има три недеље како нисам био у кући Виленових.

— Један сведок тврди другачије.

Лоример се надмоћно насмејао.

— Баш бих волео да видим тога типа. Ко је он?

— Није он него она. Госпођа Вилен. Видела вас је како пуцате у њеног мужа.

Лоримеру се учинило да му тле измиче испод ногу. „Проклетница", помислио је. „Преварила ме је". А гласно је рекао:

— Не могу да верујем. Ако је стварно то рекла, мора да је померила памећу.

— Заиста? — Изгледало је да инспектора то забавља. — А да ли познајете неког Рејмонда Сетла?

— Сетла? Не.

— Чудно. И он је ноћас био у кући Виленових. И он тврди да сте ви пуцали.

— Али, зашто? Зашто бих то учинио?

— Због новца. Из касе је нестало 20.000 монита. Тај новац су моји људи нашли у вашем стану. Сетл тврди да је био са Виленом у његовом кабинету кад су чули буку из суседне собе. Вилен је пошао да види шта је то и угледао вас. Тада сте припуцали.

— То је смешно, инспекторе. Откуд Сетл у Виленовом кабинету? Он је обична протува.

— Варате се. Рејмонд Сетл је цењен пословни човек и дугогодишњи пријатељ породице Вилен.

Лоример је отворио уста да нешто каже, али је одустао. Тек тада је схватио шта се десило...

Поглед преко чаше

Тачно годину дана касније, три особе су седеле у Кући Виленових. Џерард Вилен у новом обличју, у телу које је некад припадало амбициозном учитељу мачевања, напунио је шампањцем три чаше.

— Добио сам заиста дивно тело — рекао је. — То је, уосталом, све чиме је располагао Мајкл Лоример. Мозгом се баш није могао похвалити.

Рејмонд Сетл се осмехнуо. Био је витак као и увек. Левом руком је обгрлио Феј око струка.

— То је била срећа за нас. Зар би иначе поверовао у оне моје приче о кћерки у дечјем дому? Понекад осетим грижу савести што смо га тако намамили у клопку.

— Заборави то — прекинуо га је Вилен, пружајући му чашу. — Он је убица, зар не? Испијмо ово у наше здравље. Све троје смо много добили. Ти си се, Феј, ослободила једног брака од којег смо обоје били уморни и сада си срећна супруга Рејмонда Сетла. А ја сам добио младо и здраво тело, које ми омогућује да радим и по осамнаест часова на дан.

— Увек си превише радио — рекла је Феј. — Ја ипак сматрам да сам највише добила. У исти мах ослободила сам се мужа који није обраћао пажњу на мене и љубавника који ми је био досадио.

— Могу да замислим како сам био лош муж — рекао је Вилен. — Тек сада, у овом младом телу, увиђам да постоје и друга задовољства поред рада.

— Интересантно. — Феј га је гледала заводљиво преко своје чаше. — Можда би могао да свратиш понекад кад Рејмонд није код куће.

— Хеј, вас двоје! — протестовао је Сетл са осмехом. — Осећам да постајем љубоморан.

— Не буди глуп, драги — рекла је Феј. — Знаш да на нашој планети нема развода... ни убиства.

— Пијем за те речи — рекао је Сетл и испразнио чашу, а онда је приметио да се Феј и Вилен значајно згледају, као да нешто очекују. И запитао се да ли је оно што је попио имало само укус шампањца...

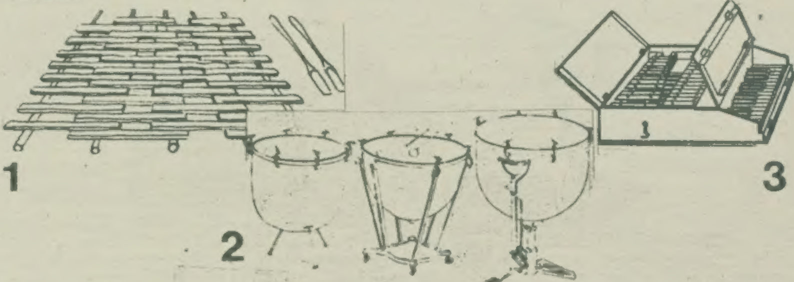
ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

У оно што не зна мудрац се не плете.
(Лафонтен)

укрштене речи

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (одређеног звука)

1. Музички инструмент из групе удараљки, састоји се од низа дрвених плочица по којима се, ударањем маљицама, производе тонови; 2. Инструмент из групе удараљки, састоји се од бакарног котла који је на горњој страни прекривен телећом кожом по којој се удара маљицама; 3. Музички инструмент из групе удараљки, на ормарићу су поређане челичне плочице на којима се удара са два батића.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	ВРСТА СПОРТА	КОЈИ ИМА ИЗГЛЕД МРЕЖЕ	ЂУРАН	ВРСТА ЛЕЊИВЦА	ЗНАК НОБЕЛИЈУМА	СЛИКАРКА БУРСАЋ	ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ	АМЕР. КЛАРИНЕТИСТ ШО
ИТАЛИЈАНСКИ ФИЛОЗОФ									
ЕЛЕКТРИЧНО БРОЈИЛО									
РЕКА У СР НЕМАЧКОЈ					2	СПИС / ДИПЛОМАТА ИЗ I СРПСКОГ УСТАНКА			
БИТИ ИСПРУЖЕН / ПРОУЧАВАЛАЦ БИЉАКА							АНДРИЋ ИВО		
									3
ПОВИШЕНА НОТА „F"				МИШО КОВАЧ / ОМЕР ЛАТАС			ПРЕДЛОГ / ПРИВЕСТИ		
ХОБОТНИЦА								ВОЛТ / ВЕРА ИВКОВИЋ	
			МЕСТО У СРБИЈИ / ГОРАК, ОПОР						
ГЛУМИЦА МАЊАНИ	ПОНОВО	ТОНА / НИЈЕ ЦРНО НЕГО...		НЕДУЖАН / ПРИЧА Ј. КОЗАРЦА					
ПРЕОКРЕТ					ТЕЛУР / ЗНАК ЉУБЉАНЕ			ПЕСНИК УЈЕВИЋ	
БОЈЕ ПЕПЕЛА, СИВИ									
ПОЛЕТ, ЗАНОС					МАЛИ РТ / ЗНАК ЈОДА				
ГРАД У МАЂАРСКОЈ						ДРУГИ			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Папрат, 7) поштар, 13) оратор, 14) антена, 15) Лист, 16) акр, 18) азот, и, а, 19) опати, а, о, 21) но, 23) стеница, 24 ПР, 25) обор, 27) Раза, 28) бат, 29) малер, 31) ла, 33) Итон, 35) нека, 37) прва, 39) еп, 41) Кројф, 44) АТА, 45) обла, 47) орао, 48) пб, 49) баритон, 51) КР, р, к, 53) савет, с, м, 55) Ибро, 58) САС, 59) тамо, 61) каучук, 66) изрека.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523, Претплата за нашу земљу: тромесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тромесечна 132.00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Претплата се врши на жиро-рачун 60801-603-16915 уз обавезну назнаку НИП „ПОЛИТИКА", ООУР „Политикин забавник". Годишња претплата у страној валути: Долар 29, ДМ 68, Ффр 143, СФрс 73, Шкр 125. Уплате из иностранства примају се на девизни рачун НИП „Политика" код Инвест банке — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054 са обавезном назнаком за „Политикин забавник". Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

ПОНЕДЕЉАК
?
ПОПРАВЉАМ СЕСТРИЋЕВУ ГУМЕНУ ПАТКУ! ПРОБУШЕНА ЈЕ!

УТОРАК
ШТА? ОПЕТ ЈУ ЈЕ ПРОБУШИО?
АХА! РУПИЦА ЈЕ МАЛА...

СРЕДА
ОПЕТ ПАТКА?!
ДА... МОЈ СЕ СЕСТРИЋ ЊОМЕ СТАЛНО ИГРА...

ЧЕТВРТАК
ОПЕТ!
ЛОШ МАТЕРИЈАЛ...

ПЕТАК
ОТКАД ДОНОСИШ ОРУЖЈЕ У РЕДАКЦИЈУ?
ТО ЈЕ ПУШКА МОГ СЕСТРИЋА! ОБЕЋАО САМ МУ ДА ЋУ ЈЕ ПОДМАЗАТИ...

...ЦЕО ДАН СЕ ЊОМЕ ИГРА... КОБАЈАГИ ИДЕ У ЛОВ НА ПАТКЕ!

Политикин Забавник

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

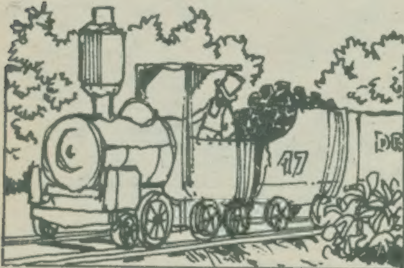
Драги Забавниче,

СТИВЕНСОНОВ ИЗУМ КОД НАС

Занима ме када је и где саграђена прва пруга код нас.

Драгана Љубенов,
Лењинов булевар 157/21
Нови Београд

Прва пруга на територији данашње Југославије, на релацији

Шентиљ — Марибор — Цеље, пуштена је у саобраћај 1846, дакле 21 годину после Стивенсоновог изума железнице.

ТУРШИЈА ЗА МАЧКА

Недавно сам био у гостима у Пачиру, у Бачкој, и видео несвакидашњи призор. Један мачак, ко жели може то да провери, једе све врсте поврћа. Можда то не би било тако необично да нарочито не воли

поврће из туршије — купус, краставац, паприку и парадајз. Власник тога мачка је Иштван Касиба.

Лазар из Бајше

ТРАЖЕ СЕ ЗАБАВНИЦИ

Моја другарица Анита и ја основале смо „Клуб Забавникових читалаца". У једној просторији направиле смо полице и донеле неколико столица које смо добиле од комшија. Нашој акцији придружило се, за почетак, још десетак наших другова и другарица, а наше мајке поклониле су нам бележнице и цвеће да улепшамо просторију. Имамо око 120 „Забавника" па молимо читаоце да нам пошаљу још који број. Надамо се да ћете нам изаћи у сусрет и објавити нашу адресу:

Катица Алебић,
Николе Вранчића 7
58230 Сињ, или:
Анита Левантин,
Улица Ослобођења 46,
58230 Сињ

ОНИ ШТИТЕ ЖИВОТИЊЕ

Молим те да објавиш адресу Друштва за заштиту животиња у Београду.

Рената Кртинић,
Сомбор

Адреса коју тражиш гласи: **Друштво за заштиту животиња града Београда, Небојшина 14, 11000 Београд, телефон (011) 436-267.**

КАПРИ ИЛИ ШЕВРОЛЕТ

Свидео ми се аутомобил „шевролет", па бих хтео да га купим. Отац нагиње „каприју". Како се може доћи до америчких кола у нашој земљи?

Василије Здравковић,
Лесковац, Мајке Југовића 3

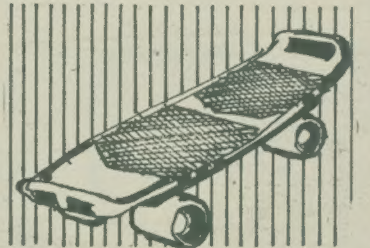
Никако! Разлог је једноставан: америчка кола су скупа јер су сва, по правилу, са мотором од осам цилиндара, гломазна су за наше

путеве и на, крају, њихову цену оптерећују транспортни трошкови „преко пола света". Због тога наша спољнотрговинска предузећа избегавају да их увозе. Послушај оца: „капри" није лош аутомобил. Увози га „Интеркомерц" из Београда. Купује се за девизна средства, царина и порези плаћају се у динарима.

СКИ — РОЛ

Андан Агачевић из Зенице (Штросмајерова 6), Атанасов Марјан из Штипа (Младинска II кула бр. 9), Церовић Ђорђије из Обреновца (Вука Караџића 101/2), Новчић Драган из Врања (Призренска 12), Милан Ћеран из Новог Сада (Милана Глумца 6/27), Зоран Бедић из Будве (Бијела зграда), Бранко Виктовић из Звечана (Народног Фронта 11), Тихомир Стаменковић из Ниша (Делиградски вис II прилаз бр. 22), Јадранко Цихан из Сарајева (Васе Мишкина 10/2) и многи други наши читаоци интересују се за ски-рол (скејт-борд).

О изгледу и врстама ски-рола, о првим корацима и различитим техникама безбедне вожње, писаћемо опширније у следећим бројевима. Сем тога, „Политикин забавник" испитује могућности како да својим читаоцима помогне да дођу до ски-рола домаће производње, по приступачној цени, као и до заштитне опреме без које ова омиљена забава младих може да буде и опасна.

Поједини читаоци се интересују да ли постоје клубови за ски-ролинг. Сазнали смо да се у Београду оснива неколико клубова, а један од њих биће у Спортском центру „25. мај", Тадеуша Кошћушка 63.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За једну металну значку шаљем три салвете или четири марке. **Јан Праскач, Чешкословенска, и Јан Сливка, Чешкословенска 30, 26215 Падина**

Дајем марке за папирне лутке из Забавника. **Горанка Јакуш, 54520 Подравска Слатина, Иве Лоле Рибара 2/4**

За једну разгледницу са фотографијом филмског глумца, нудим 3-4 салвете или неколико марака (по договору). **Жељка Ковачевић, 48000 Госпић, Загребачка 6б**

За једну значку дајем двије салвете и разгледницу. **Ружица Потпарић, 84210 Пљевља, Маршала Тита 24/4**

Онима који ми пошаљу двије значке, шаљем пет разгледница. **Пашко Живковић, 58000 Сплит, Бан Миланова 17**

За сваку добијену значку нудим (по избору): 5 Забавника или 2 хемијске оловке, 10 страних марака, 5 Микијевих забавника или 5 разгледница мог мјеста. **Милорад Дракулић, 47290 Титова Кореница, Николе Тесле 4**

WALT DISNEY
МИКИ

СКЛАДИШТЕ

НЕ ТУМБАЈ
НЕ ТУМБАЈ

ИСПРОБАЋУ ТЕ, ШИЉО, КАО ПРОДАВЦА У СПОРТ-СКОМ ОДЕЉЕЊУ!
ЈЕ Л'?
Distributed by King Features Syndicate.

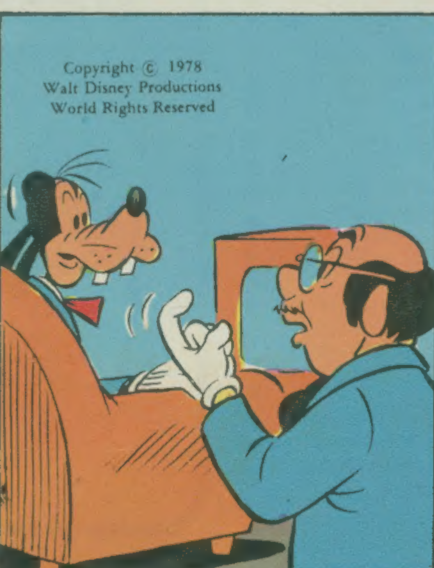

АЛА ЋЕ МИ ОВДЕ БИТИ ЗА-БАВНО!
СПОРТ

ПРЕМЕСТИЋУ ТЕ ТАМО ГДЕ СЕ ПРОДАЈУ ИГРАЧКЕ!
БАШ ФИНО!

ЈУПИ-ЈУ!
ИГРАЧКЕ

МОЖДА ЋЕШ СЕ У ОДЕЉЕЊУ ТЕХНИЧКЕ РОБЕ БОЉЕ СНА-ЋИ!
СИГУРНО!
1-15

НЕ МОЖ' БОЉЕ БИТИ! ТРИ ЉУБАВНА ФИЛМА НА ТРИ РАЗНА КАНАЛА!

Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

СКЛАДИ